

OBČASNÍK

JAMU

JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V BRNĚ

2006/I

První rozhovor v druhém období

Několik otázek pro prof. Václava Cejпка

Pane rektore, začátkem roku jste byl na jednomyslný návrh Akademického senátu JAMU jmenován prezidentem republiky do své funkce na další období – podle novely zákona o vysokých školách již na čtyři roky. Co považujete pro příští léta Janáčkovy akademie za nejdůležitější?

Pokračovat v práci, rozvíjet to, co je dobrého, a hledat nové věci – nové podněty, nové lidi, nové možnosti. Dnešní doba je plná dynamiky a proměn, s nimiž se musíme vyrovnávat my všichni, a tedy i naše škola. Byla by škoda, kdybychom si nevšímalí současného dění a současných trendů. Z druhé strany je třeba být ovšem také ve střehu a nepodléhat všem vábením a svodům. Ona moderní dynamika není vždy jevem pozitivním; někdy je to pouhý chaos, který je půvabně a líbivě nalíčen. Pak je třeba zůstat „v klidu“, být si vědom hodnoty poznaných jistot a nespěchat vstříc pomíjivostem.

Jste také místopředsedou České konference rektorů. Můžete přiblížit význam tohoto sdružení – případně vztah ČR k vysokým uměleckým školám?

Česká konference rektorů sdružuje rektory všech veřejných a státních a také některých soukromých vysokých škol. Hlavním cílem této konference je koordinovat záměry vysokých škol, hledat cestu k jejich modernizaci v rámci celé České republiky i v rámci Evropské unie. Společná vize v obecné rovině je důležitá pro vytváření konkrétních představ na jednotlivých školách – proto diskuse a polemiky v konferenci rektorů jsou v tomto směru podnětné a mohou být i přínosné. Česká konference rektorů je také partnerem pro všechna jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Umělecké školy mají myslím v České konferenci rektorů respektované postavení – jsou vnímány jako určité specifikum, jako školy, které si udržují vysoký standard kvality a které nejsou – zatím – výrazně ohroženy nadměrným růstem počtu studentů. Měli bychom usilovat o to, abychom si – při respektování všech současných trendů – tuto výlučnost a vysokou kvalitu poskytovaného vzdělání udrželi. Kdybychom o ni přišli, těžko bychom ji získávali zpět.

Budoucnost JAMU a jejích studentů je přirozeně závislá na vývoji a rozvoji umění, na možnostech jejich tvůrčí seberealizace v divadlech, na koncertních pódíích etc. V souvislosti s vysokými školami se stále častěji objevuje jako důležité kritérium „úspěšnosti“ uplatnění absolventů na trhu práce. Není to kritérium pro nás ošidné a zavádějící?

Kritérium uplatnění absolventů na trhu práce pro nás nemůže být o nic více zavádějící než pro jiné školy. Jde totiž o pouhé zjištění toho, kolik absolventů se ocitá po ukončení vysoké školy bez zaměstnání. Jako nezaměstnaní jsou přitom vnímáni pouze ti, kdo jsou v evidenci úřadů práce. Ti naši absolventi, kteří nemají pravidelné angažmá, ale živí se takzvaně „na volné noze“ (a těch je logicky stále víc), nejsou tedy chápáni jako nezaměstnaní. Samozřejmě, pokud je někdo

Dokončení na straně 8

wnitř číslo:

JAMU a Evropský sociální fond

Co nám dala a vzala novela zákona o vysokých školách

SETKÁNÍ / ENCOUNTER 2006

Tajemství Černé skříňky

Neslyšící nejsou neviditelní

Autorský koráb v neklidných vodách Divadelní fakulty

Co je TWISFER

Studio soudobé hudby, 38. MIK a mnoho dalších aktivit Hudební fakulty

Mluvicí dobytek v opeře?

JAMU veletržní

Z doktorského zamyšlení Ivana Vyskočila

Inscenace Jitro kouzelníků reprezentovala Divadelní fakultu na festivalu Setkání/Encounter 2006

PROJEKTY JAMU PODPOŘENÉ EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM

Vstupem do Evropské unie se České republice otevřely možnosti získávat finance z tzv. Strukturálních fondů. Jedním z těchto celkem čtyř fondů, které se obecně zaměřují na pomoc chudším regionům členských zemí EU, je i Evropský sociální fond /ESF/. Jeho hlavním posláním je rozvoj zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti a podpora rovných příležitostí se zaměřením na rozvoj trhu práce a lidských zdrojů.

Příležitosti získat finanční podporu z ESF se dostalo i českým vysokým školám, které mohou žádat o prostředky na své projekty v rámci Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, Opatření 3.2 – Podpora terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje. Orgánem, který se stará o věcnou realizaci tohoto programu a opatření, je Oddělení pomoci z ESF Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Šanci získat finanční prostředky mají projekty, které se zaměřují na aktivity podporující rozvoj a zkvalitňování vzdělávání na vysokých školách či na činnosti vedoucí k vytváření vazeb mezi zaměstnavateli a vzdělávacími, školícími a výzkumnými institucemi.

Poprvé měly vysoké školy možnost zažádat o finanční prostředky na jaře roku 2005, kdy byla vyhlášena tzv. první výzva k předkládání žádostí o podporu. Vysoké školy předložily celkem 164 projektů, z nichž k financování bylo vybráno celkem 53 projektů. Janáčkova akademie múzických umění v Brně se první výzvy zúčastnila se dvěma celoškolskými projekty a v obou případech se svými žádostmi uspěla. Projekty, na jejichž realizaci se podílejí obě fakulty JAMU, byly oficiálně zahájeny na podzim roku 2005 a ukončeny by měly být na podzim roku 2007.

První projekt nazvaný **Kvalitativní rozvoj studijního programu cestou spolupráce s profesionálními uměleckými tělesy** (CZ.04.1.03/3.2.15.1/0115) realizuje JAMU spolu se svými partnery, kterými jsou Centrum experimentálního divadla v Brně, Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín, Filharmonie Brno, Městské divadlo Zlín, Moravská filharmonie Olomouc a Národní divadlo v Brně. Jedním z cílů projektu je seznámit studenty JAMU s pro-

fesionálními prostředím již v průběhu jejich studia a lépe je připravit na vstup do zaměstnání. V rámci projektu mohou studenti vybraných oborů absolvovat stáže v partnerských organizacích. Podoba a náplň stáží je velmi různorodá a záleží nejen na typu oboru, který stážista studuje, ale i na nabídce jednotlivých partnerů.

Na *Divadelní fakultě JAMU* se do projektu mohou zapojit studenti činoherní režie, dramaturgie, scénografie, divadelního manažerství a jevištní technologie. Praxi na různých pozicích (asistent režie, asistent dramaturgie, asistent tajemníka uměleckého provozu, produkční mezinárodního divadelního festivalu atp.) mohou absolvovat v Centru experimentálního divadla Brně, tzn. i v divadlech Husa na provázku, HaDivadlo a Dům u stolu, v Městském divadle Zlín a Národním divadle v Brně. Studenti mají možnost získat praktické zkušenosti z reálného divadelního provozu pod vedením předem určených pracovníků divadla, tzv. vedoucích stáží. Bližší informace o nabídce stáží poskytne MgA. Lucie Abou, zájemci si je mohou najít i na informační nástěnce v prvním patře DIFA JAMU.

Partnery *Hudební fakulty JAMU* jsou Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín, Filharmonie Brno, Moravská filharmonie Olomouc a Opera Národního divadla v Brně. Během letošního a následujícího akademického roku budou v rámci projektu zrealizovány např. dirigentské kurzy (Moravská filharmonie Olomouc) a orchestrální ročníkové koncerty (Moravská filharmonie Olomouc, Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín) určené studentům oboru dirigování orchestru, či sborové ročníkové koncerty (Opera Národního divadla v Brně) určené studentům oboru dirigování sboru. Studentům hudebního manažerství se otevírá možnost absolvovat praxi v umělecké správě Opery Národního divadla v Brně či na koncertním a propagačním oddělení Filharmonie Brno. Studenti magisterského stupně některých instrumentálních oborů se budou moci zúčastnit krátkodobých stáží ve Filharmonii Brno (dle aktuálních potřeb orchestru).

Oproti prvnímu projektu není druhá akce podpořená z prostředků ESF, nazvaná **Další vzdělávání v oblasti dramatického a hudebního umění** (CZ.04.1.03/3.2.15.1/0116), primárně určena studentům JAMU. Zaměřuje se především na středoškolsky a vysokoškolsky vzdělané uchazeče, kteří si chtějí rozšířit škálu své kvalifikace o umělecké obory nabízené v kurzech celoživotního učení. V rámci tohoto projektu nabídne JAMU zájemcům celkem šest typů pilotních kurzů dalšího vzdělávání, které svým účastníkům umožní seznámit se s vybranými oblastmi dramatického a hudebního umění nebo se například lépe připravit k bakalářskému studiu některých oborů vyučovaných na JAMU.

Na každé z fakult JAMU budou v období let 2006 – 2007 uspořádány celkem tři typy pilotních kurzů. Divadelní fakulta nabídne zájemcům kurz dramatické výchovy, tzv. letní školy (letní školu muzikálu a letní hereckou dílnu) a cyklus přednášek a seminářů z teorie a dějin divadla. Na Hudební fakultě budou realizovány kurzy hry na bicí nástroje (hra na blanzovúčné bicí nástroje a hra na melodické bicí nástroje), dirigování orchestru/sboru a tzv. úvod do kompozice. Díky podpoře Evropského sociálního fondu je účast ve všech typech pilotních kurzů bezplatná.

Vedle výše zmiňovaných akcí, realizovaných přímo Janáčkovou akademií múzických umění v Brně, se JAMU zapojila jako partner do projektu Masarykovy univerzity Brno nazvaného **Integrační modul terciárního vzdělávání smyslově postižených** (CZ.04.1.03/3.2.15.1/0146). Projekt zaštiťuje Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky Teiresiás a jeho cílem je vytvořit modul pedagogicko-psychologických a informaticko-technologických služeb, propojitelný se všemi stávajícími akreditovanými obory zúčastněných vysokých škol, jehož aplikací se docílí průchodnosti těchto oborů pro osoby se smyslovým handicapem nepostihujícím intelektuální a mentální kapacitu. Projektu se účastní Ateliér výchovné dramatiky pro Neslyšící Divadelní fakulty JAMU.

Pokud budete mít zájem dozvědět se o projektech něco bližšího, navštivte webové stránky JAMU, odkaz Projekty ESF (www.jamu.cz/projekty-esf).

Hana Krejčí

Co nám dala a vzala novela zákona o vysokých školách

V závěru roku 2005 jsme byli svědky usilovné legislativní činnosti obou komor našeho parlamentu, která vyústila v přijetí novely zákona o vysokých školách (20. prosince 2005 byl přijat zákon č. 552/2005 Sb.), ze které vyplynuly změny zákona o dani z příjmů a zákona o státní sociální podpoře. Od 1. ledna 2006 tak máme účinnou tzv. poslaneckou novelu (iniciátorem i tvůrcem novely byli poslanci obou komor parlamentu) vysokoškolského zákona, která přinesla řadu změn zhruba v pěti oblastech.

První z nich je oblast akademických senátů školy i fakult.

Zde došlo ke změně podmínek volby senátů – zákon již přímo nevyžaduje minimální účast 15% či 30% členů akademické obce na volbě. Významnou změnou je úprava členství studentů v akademickém senátu. Řeší se tím problém, který s sebou přinesl tříступňový systém studia, kdy za předpokladu tříletého volebního období senátu nemá prakticky student možnost po celou tuto dobu v něm pracovat. I kdyby byl zvolen za člena senátu ihned po svém nástupu do 1. ročníku bakalářského studia, což je navíc velmi málo pravděpodobné, ukončí řádně toto studium minimálně půl roku před koncem volebního období; ještě problematičtější je to u studentů dvouletého navazujícího magisterského studia. Novela zákona proto dává možnost „zachování“ členství v senátu u studentů, kteří jako členové senátu ukončí studium a za stanovených podmínek budou dále pokračovat v dalším bezprostředně navazujícím studiu – tedy po ukončení bakalářského studia bude student pokračovat v navazujícím magisterském, či po ukončení magisterského studia v doktorském studijním programu. Ony podmínky, za kterých se tak může stát, nestanoví zákon, ale volební a jednací řád akademických senátů – může to být např. podmínka toho, že navazující studium zahájí student nejpozději do 4 měsíců od ukončení předchozího studia apod.

Za nejvýznamnější změnu v oblasti postavení akademických senátů považuji faktické odnětí normotvorné působnosti senátů. Ty budou samozřejmě nadále schvalovat vnitřní předpisy fakulty či školy, ovšem pouze na základě návrhu rektora či děkana. Budou tedy rozhodovat o tom, zda schválí či neschválí návrh předpisů předložených jim rektorem či děkanem, ale nebudou moci je sami navrhnout ani upravovat. Znamená to nezbytnost vybudovat v oblasti normotvorby zcela nový mechanismus spolupráce senátu s vedením školy a fakult zahrnující nové formy iniciace či doporučení.

Druhou rozsáhlou oblastí změny zákona je financování.

Zdaleka ne formální změnou je možnost školy sestavovat již povinně vyrovnaný rozpočet. Nyní je důležité, aby rozpočet nebyl deficitní – lze tedy počítat již při sestavování a schvalování rozpočtu se ziskem. Doslova průlom v oblasti financování vysokých škol však přináší rozšíření příjmů školy o příspěvek státního rozpočtu na vzdělávací, vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Tento příspěvek totiž na rozdíl od dosavadní dotace není nutno na konci roku zúčtovat a je možno jeho dalším využitím mnohem pružněji reagovat na konkrétní problémy financování školy nejen v horizontu roku, ale především v horizontech delších než jeden rok. Samozřejmě že v kontextu s celkovou rozpočtovou situací veřejné vysoké školy nelze očekávat rozsáhlejší přesuny prostředků mezi roky, bude však možné stávající zdroje využívat efektivněji i racionálněji a vyhnout se opatřením činěným pod tlakem času na konci roku. Vedle příspěvku zůstává zachována i dotace ze státního rozpočtu na rozvoj školy – tedy zejména na účelově vymezené a hospodářským rokem termínované projekty.

Za průlomovou je možno označit možnost školy vyčlenit si z příspěvku kapitálové – tj. investiční – prostředky. Nadále tedy budeme rozlišovat mezi neinvestičními a kapitálovými prostřed-

ky; jejich záměna však bude prakticky v kompetenci školy – byť se souhlasem ministerstva školství.

Realizace načrtnutých změn financování je podpořena rozšířením stávajícího souboru fondů, které škola vytváří. Tak vedle tradičního fondu rezervního, fondu odměn, fondu reprodukce investičního majetku a stipendijního fondu jsou vytvářeny fondy novější (sociální fond a fond účelově určených prostředků) a fond zcela nový – fond provozních prostředků. Zdroje jejich vytváření a zejména pak podmínky převodu prostředků mezi většinou z nich jsou rozšířeny, usnadněny a v řadě případů je přímo na škole, jak si celou tuto oblast upraví ve svých statutech.

Třetí okruh novelizované problematiky je oblast samotného vysokoškolského studia.

Prodloužila se maximální doba, na kterou lze udělit akreditaci studijním programům – ze stávajícího dvojnásobku standardní doby (což u dvouletého navazujícího magisterského programu byly jen 4 roky) na 10 let. V souvislosti s tím je možno v současné době požádat i o jednorázové prodloužení akreditace těch studijních programů, které byly akreditační komisí schváleny bez jakýchkoliv připomínek a jejichž akreditace byla udělena na maximální možnou dobu.

Je prodloužena i standardní doba doktorského studia – dosud to byly striktně 3 roky, dnes je možno akreditovat doktorské studium na standardní dobu 3 či 4 let.

Došlo i ke změnám v oblasti poplatků za studium. Nepřinesly faktickou změnu výše poplatků, ale racionalizována byla doba jejich vyměření a splatnosti.

Nikoliv pouze formální je změna dokladů o absolvování studia – u bakalářských a magisterských studijních programů se vedle diplomu bude jako doklad o absolvování vydávat namísto klasického vysvědčení nový dokument – Dodatek k diplomu.

Dodatek k diplomu/Diploma Supplement je dokument vytvořený společně Evropskou komisí, Radou Evropy a organizacemi UNESCO/CEPES. Vydává se všem absolventům bakalářského

Dokončení na straně 8

Mezinárodní aktivity Hudební fakulty JAMU na sklonku roku 2005

Koncem listopadu a začátkem prosince 2005 došlo ke kumulaci několika mezinárodních aktivit, na nichž se významnou měrou podíleli i studenti a pedagogové HF JAMU.

18. – 20. 11. 2005 proběhl v **Kasselu 15. ročník mezinárodního festivalu Komponistinnen und ihr Werk**. Jeho organizátorka, zpěvačka Christel Nies, se rozhodla po úspěšném loňském tematickém ročníku zaměřeném na Rumunsko obrátit letos svou pozornost na Českou republiku. Zajímaly ji především ženy – skladatelky – a jejich díla, ale také nové tendence v české hudbě obecně.

K prezentaci svých děl byly pozvány **Hudbaby** – unikátní sdružení skladatele, které nemá nikde jinde ve světě obdobu. Jeho členkami jsou studentky a absolventky HF JAMU v Brně. O Hudbabách jsme se v Občasníku JAMU již zmiňovali v souvislosti s jejich prezentací na festivalu v Heidelbergu v roce 2003, připomeňme tedy jen některé aktuální údaje. Od založení sdružení v roce 1997 postupně vykrystalizovala sestava pěti aktivních členek, které také prezentovaly svou tvorbu na festivalu v Kasselu. Vezmeme-li to od „služebně“ nejstarších, zakládajících členek sdružení, jedná se o **Lenku Foltýnovou a Kateřinu Růžičkovou**, k nimž postupně přibýly **Markéta Dvořáková, Jana Bařinková a Petra Gavlasová** jako host, protože není absolventkou JAMU, nýbrž HAMU.

Prezentace sdružení **Hudbaby** byla pojata na nejvyšší možné oficiální úrovni. Slavnostního přípitku se ujal starosta Kasselu Thomas Erik Junge, uvítací řeč vedl také generální konzul Josef Hlobil, který na koncert přijel až z Bonnu. Hudbaby se představily především svými samostatnými skladbami pro sólové nástroje – flétnu (Hudba půlnočních ohňů Jany Bařinkové), violoncello (Safranbolu Lenky Foltýnové), klavír (Romance pro křídlo Kateřiny Růžičkové), či bicí nástroje (Sea Moods Petry Gavlasové a Percussionismus Kateřiny Růžičkové), pro nástroj s elektronikou (Survivor Petry Gavlasové a Picture I Markéty Dvořákové pro flétnu a pás) i skladbami čis-

tě elektronickými (Duhový ostrov Jany Bařinkové). Jistou výjimku v tomto smyslu tvořila skladba Triair, která byla nejen zkomponována, ale i interpretována třemi členy souboru Ensemble Marijan – Markétou Dvořákovou, Janem Kavanem a Ivo Medkem.

Zlatým hřebem večera však byla týmová kompozice Hudbab s názvem Ejása hojása, napsaná na objednávku organizátorky Christel Nies tak, aby společným jmenovatelem byl moravský folklor. Vznikl cyklus pěti skladeb pro různé nástrojové kombinace využívající flétny, violoncella, klavíru a zpěvu, v němž byla každá část inspirována jinou moravskou lidovou písní. Název Ejása hojása byl převzat z týmové opery Aloise Piňose, Miloše Štědroňe a Ivo Medka o Janáčkoví s názvem Anály avantgardy dokořán a odkazuje tak nejen na moravské kořeny všech zúčastněných autorek, ale i na brněnskou dlouholetou tradici týmových kompozic.

Interpretace skladeb se ujali flétnistka Annemarie Proske, violoncellista Wolfram Geiss a klavírista Helmut Vivell, jediným českým interpretem – sólistou – byl vedoucí Katedry bicích nástrojů HF JAMU doc. **Martin Opršál** (marimba, bicí nástroje). V některých skladbách účinkovaly i samy autorky – Jana Bařinková ve své části týmové kompozice s názvem Uvázaný lístek a Markéta Dvořáková v týmové kompozici souboru Marijan Triair.

Vedle zahajovacího koncertu, na němž Hudbaby představily svá díla, se prezentovaly hned následující den na skladatelském fóru, kde na otázky známého hudebního kritika Detlefa Gojoweho i širokého okruhu zájemců z řad veřejnosti v příjemném komunikativním prostředí poodkrývaly tajemství „obyčejného života“ mladých hudebních skladatele. O vývoji české hudby od 20. století dále přednášeli **doc. Ivo Medek, Ph.D., Dr. Detlef Gojowy a prof. Timothy Cheek** z michiganské univerzity.

Druhým souborem pozvaným na festival, který měl reprezentovat nové tendence a přístupy k hudbě v České republice, byl **Ensemble Marijan** s jeho

novým projektem OT 301. Základními členy souboru sídlícími taktéž na HF JAMU je trio **Markéta Dvořáková** (syntezátor, laptop), **Jan Kavan** (violoncello) – studenti DSP HF JAMU – a její děkan **Ivo Medek** (bicí nástroje, hračky), členy pro tento projekt spolupracujícími jsou **Tomáš Hrůza** (interaktivní video) – externí pedagog fakulty – a **David Šubík** (trombon, live processing). Projekt OT 301 měl premiéru v březnu 2005 v renomovaném klubu na ulici Overtoom 301 v Amsterdamu a odtud se rekrutuje i jeho název. Jedná se o týmovou kompozici, která osciluje na hraně mezi komponovanou a improvizovanou hudbou patřící tak do tzv. „comprovised music“.

Vedle brněnských Hudbab a Ensemble Marijan se na festivalu představily také pražské soubory **Kaprálová kvartet** (housle Rita Tschepurtchenkho a Simona Hurníková, viola Světlana Jahodová, violoncello Margit Klepáčová) a **Trio Martinů** (housle Pavel Šafařík, violoncello Jaroslav Matějka, klavír Petr Jiříkovský), či v Německu žijící „světoběžnice“ českého původu – hráčka na cimbál – **Kateřina Zlatníková**.

Dá se říci, že celý festival proběhl hladce, za dobré účasti publika, a česká hudba na něm byla důstojně prezentována z různých úhlů pohledu – i nemalou zásluhou studentek a absolventek HF JAMU.

O týden později – ve dnech **28.11. až 8.12. 2005** se uskutečnil již 8. ročník mezinárodního festivalu **Sekávání nové hudby Plus**, jehož součástí byla i mezinárodní konference **MUSICA NOVA 2005**, která měla letos podobu prezentací skladatelů z Holandska, USA, Jižní Afriky a Slovenska. HF JAMU byla spolupořadatelem festivalu a pořadatelem konference.

Festival tvořilo devět koncertů reflektujících současné trendy v české a světové soudobé hudbě. Na jednotlivých koncertech se představili významní čeští i zahraniční sólisté i soubory, kteří hráli skladby českých i světových autorů. Festival je již od svého vzniku neodmyslitelně spjat s Hudební fakultou JAMU v Brně, na jejíž půdě se odehrává převážná většina jeho koncertů. Část akcí hostí také Skleněná louka, letos přibyl nový prostor – Dům pánů z Kunštátu. Již tradičně jsou do rámce

festivalu zařazovány také dva koncerty Studia soudobé hudby, na nichž představují svá nová díla jak studenti kompozice HF JAMU, tak také jejich pedagogové. Tyto koncerty vždy zaujmou nejen svou interpretační pestrostí, ale i rozmanitostí skladatelských přístupů. Letos se jednalo o koncert ze skladeb studentů 30. 11. a **koncert k životnímu jubileu Aloise Piňose** 8. 12. 2005, kde byla těžištěm – vedle skladeb Ivo Medka a Antona Viskupa – pochopitelně díla oslavence. Zazněla v interpretaci téměř „dvorního souboru brněnských skladatelů“ – souboru Ars incognita. Navzdory tomu, že jeho dirigent Pavel Šnajdr, absolvent oborů kompozice a dirigování na HF JAMU, nyní působí v plzeňské opeře, soubor stále funguje a zůstává věrný soudobé hudbě. Jeho členové jsou taktéž absolventy HF JAMU.

Studentský koncert (30. 11.) představil převážně studenty mladších ročníků. Na koncertě zaznělo celkem 8 skladeb. Výrazněji zaujala jeho druhá polovina, která byla organizačně velmi náročná, neboť neustále gradovala v počtu interpretů a neobvyklých nástrojových kombinací. Zahájil ji **Jiří Groulík** kvartetem pro basový klarinet, altový saxofon, alt a akordeon *Breath!*, který získal ocenění v celostátní skladatelské soutěži Generace 2005. **František Chaloupka** zvolil pro svou skladbu *Erratic Mattet* ještě netradičnější obsazení – saxofon, vibrafon, elektrickou kytaru, cimbál, klavír a akordeon. **Matej Haász** svou vtipně nazvanou skladbou *Sexkvartet* spojil smyčcové kvarteto (*Icarus Quartet*) se sólisty na saxofon a fujaru (na saxofon hrál samotný autor, na fujaru pak jeho skladatelský kolega **Adrian Demoč**). Vrcholem večera (co se týká počtu účinkujících) bylo „Deceto stoupajícího kouře“ s názvem „Kychta“ doktoranda Vojtěcha Dlaska pro flétnu, angl. roh, lesní roh, trombon, vibrafon, zvony, bicí nástroje, klavír, varhany, housle a violoncello. Provedení těchto skladeb je ukázkovým příkladem toho, že spojí-li se entuziasmus autora se vstřícností interpretů, je možno provést i takto organizačně náročné skladby bez kolizí, zodpovědně a s úspěchem. Stojí za zmínku, že do tohoto „zdravého jádra“ studentů – skladatelů a interpretů zapálených pro soudobou hudbu – patří

také dirigenti, kteří se na tomto koncertě také představili – Gabriel Rovňák ve skladbě Jiřího Groulíka, Ondrej Olos ve skladbě Františka Chaloupky a Linda Keprtová v kompozici Vojtěcha Dlaska.

Koncert ze skladeb studentů samozřejmě nezahrnul díla všech, kteří na JAMU studují. Jejich kolegové z vyšších ročníků i doktorandi se však prezentovali na dalších koncertech festivalu. Čtyři z nich – **Jana Bařínková** a doktorandi **Markéta Dvořáková**, **Jan Kavan** a **Edgar Mojdl** – napsali skladby pro šestičlenný holandský soubor **Ensemble Klang**, který byl jedním z nejzácnějších zahraničních hostů festivalu. Tento soubor ve složení – dva saxofony, trombon, kytara, klavír a bicí nástroje, který tvoří čerství absolventi Royal Academy v Haagu, účinkoval na dvou koncertech. Na prvním 28. 11. představil soudobou hudbu převážně holandských autorů střední generace, druhý (1. 12.) pak byl tvořen zčásti skladbami studentů Royal Academy a zčásti skladbami výše jmenovaných posluchačů HF JAMU v Brně. Ti měli jednu z mála vzácných příležitostí pracovat s naprosto profesionálním souborem a slyšet své skladby skutečně v takové podobě, jak byly napsány. Ten, kdo v mezidobí od 29. 11. do 1. 12. zavítal do komorního sálu, (který byl otevřen zájemcům všech oborů), viděl, jak lze přistupovat ke zkoušení zcela nové skladby, jak může být spolupráce mezi autorem a hudebním tělesem detailní a nesmírně tvůrčí. Zajisté to

bylo způsobeno nejen generační spřízněností autorů a interpretů, ale především jejich oboustranným hlubokým a opravdovým zájmem a nadšením.

Druhý zahraniční soubor **Ear Unit** – sdružený kolem skladatelky, performerky a hráčky na bicí nástroje Amy Knoles – přicestoval až z Los Angeles. Jeho převážně ženské obsazení – flétnistka, houslistka, violoncellistka, klavíristka a perkusionistka (pouze basklarinetista byl muž) – tvořilo zajímavý protipól nejen k mužskému obsazení holandského souboru (pouze s jednou dívkou – klavíristkou), ale také k jeho mládí. Dvě nejmladší členky Ear Unit – klavíristku Vicky Ray a Amy Knoles – jsme v Brně měli možnost slyšet již dříve, takže jejich precizní a poučenou interpretaci známe, další tři interpretky blížící se již „babičkovskému“ věku ovšem předvedly také maximálně strhující výkon. Porovnáme-li oba soubory, entuziasmus a profesionalita je jim společná. U Ear Unit je pak ještě obhacena o obdivuhodnou hudební kariéru jeho členek, mnoho cen a uznání a samozřejmě mnoholetou hudební i životní zkušenost. Koncert na Skleněné louce (2. 12.) s multimediálními přesahy a využíváním elektronické hudby naplnil snahy organizátorů festivalu o prezentaci právě těchto oblastí. Video a hudba z pásu byly součástí skladeb **Amy Knoles**, ale také skladatele z Jižní Afriky **Shawna Naidoo**. Oba o své tvorbě přednášeli na HF JAMU v rámci semináře pro studenty skladby.

— Ensemble KLANG z Haagu se studenty a pedagogy JAMU —

Skladba slovenského hosta Juliuse Fujaka využívala vedle sice propracovaného, ale sémanticky až přehuštěného videa také scénické efekty.

Dalšími multimediálními projekty festivalu byly „**Oživlé automaty**“ **Markéty Dvořákové** – projekt pro deset „automatů“ (flétnistku, trombonistu, tanečnice, malířku a další) a posluchače, kteří tyto automaty nejrůznějšími způsoby oživují (6. 12. v Domě pánů z Kunštátu), a operní halucinace **MrT-VÁ?** – týmová opera **Markéty Dvořákové a Ivo Medka**, která se po roce (premiéru měla 17. 11. 2004 ve Stavovském divadle v Praze) opět vrátila do Brna (5. 12. do Bezbariérového divadla Barka). Plánovaný multimediální projekt **Jana Kavana Biomechanicus** sice z technických důvodů z rámce festivalu vypadl, nicméně byl v Barcelě shlédnut 5. 1. 2006.

Vedle multimédií dává festival prostor také improvizované hudbě. Letos svůj záběr rozšířil dokonce až k hranicím jazzu. Improvizovanou hudbu prezentoval již výše zmíněný projekt **Ensemble Marijan OT 301**.

Improvizace, ovšem v jazzovém rouchu, byla ke slyšení v Domě pánů z Kunštátu 6. 12. Jednalo se o kompozice pedagoga JAMU Jaroslava Štátného (pod pseudonymem Petra Grahama) v podání souboru **New Jazz Trio** (Jaroslav Štátný, klavír, Jan Dvořák, kontrabas a Radim Kolář, bicí nástroje).

Neobvyklým koncertem z instrumentálního hlediska byl recitál dvou ostravských sólistů – **Igora Františáka** na klarinet a **Dana Skály** na cimbál 29. 11. Vedle skladeb světové literatury (Kurtág, Rotaru) prezentovali i skladby českých autorů Aleše Pavlorka, Jana Kapra, Miloše Štědrone a Leoše Faltuse.

Shrnuto, sečteno, festival bohatý nejen na události, počet interpretů, skladeb a autorů, ale zajímavý především svou pestrostí, širší záběru a výběrem těch nejlepších interpretů tak, aby soudobá hudba byla hrána s co nejhlubším pochopením a zaujetím. Jedině tak má šanci, že posluchače přesvědčí a osloví.

Čtvrtek 8. 12. byl přelomovým dnem, kdy festival v Brně končil a další – **AudioArt ve Varšavě** – začínal. Na rozdíl od festivalu SNH+ a jeho téměř dvoutýdenního intenzivního rozsahu

(jen s víkendovou pauzou), festival Audio Art byl toliko třídní, ovšem s průměrem pět až šest akcí denně. Zatímco u SNH+ je zájem o multimediální tvorbu, improvizaci a elektronickou hudbu programovou součástí festivalu a určitou nadstavbou nad „pouze“ hudební a akustickou tvorbu autorů, u festivalu Audio Art tvoří jeho náplň téměř výhradně tyto položky. V centru veškeré pozornosti je zvuk v jeho nejrůznějších podobách.

Součástí festivalu byl cyklus Hity elektroniky I, II, III, který svou pozornost obrátil k počátkům elektronické tvorby vznikající v experimentálních studiích v Paříži, Kolíně, či Miláně, ale také ve Varšavě. Zakladatel a celoživotní pracovník Experimentálního studia Polského rozhlasu **Eugeniusz Rudnik** byl zároveň také hlavním hostem festivalu. Velmi zajímavou audiovizuální součástí festivalu (koncerty se konaly ve výstavních prostorách rozlehlého zámku – Zamek Ujadowski – v němž sídlí Centrum současného umění) byla zvuková instalace **Jana Peniažka** Stroj bez smyslu (Maszyna bez sensu).

Sondou do historie byl unikátní koncert moskevské rodačky **Lydie Kaviny** hrající na thereminy. Také další dva sólové projekty patřily mladým a úspěšným ženám. Projekt ElektromAnia se jménem interpretky ukrytém v názvu projektu představil houslistku **Annu Zielińskou** (nar. 1977) – absolventku Hudební akademie v Poznani – a skladbu pro housle a elektroniku. Ještě mladší klavíristka **Justyna Skoczek** (nar. 1980) – absolventka Wroclavské Hudební akademie – suverénně provedla rytmicky pregnantní novinku Figliki pro elektroniku a preparovaný klavír svého někdejšího spolužáka **Slawomira Kupczaka** (nar. 1979). Druhou skladbou vytvořenou v rámci Projektu Rej v roce 2005 v Experimentálním studiu Polského rozhlasu byla elektronika renomované polské autorky specializující se na elektroakustickou tvorbu **Magdaleny Dlugosz** (nar. 1954) Molestus Nemini.

Multimediální projekty byly k vidění během tří dnů festivalu celkem tři. Koncert s názvem Transambient se pohyboval na hranici mezi styly, dominovala elektronická hudba 21. století – noise, ambient, industrial; interaktivní

fúze probíhala mezi generovanými analogovými syntezátory, samplerem a laptopem.

Nová média představil projekt GPS – Trans 6 týmu umělců sdružených kolem **Marka Choloniewskeho**. Jedná se o jednu z vůdčích osobností na poli nových médií, mj. také autora děl instrumentálních, elektroakustických, audiovizuálních, hudeb k divadlu, filmu, do rádií i televize. (V Brně jsme měli již několikrát možnost setkat se s ním i s jeho tvorbou. Přednášky měl jak na FAVU, tak také na HF JAMU, koncertoval na Skleněné louce.) GPS Art je internetový projekt, jehož šesté verze – Transu 6 – jsme se měli možnost ve Varšavě zúčastnit. Třetím projektem a závěrečným koncertem festivalu byl OT 301 **Ensemble Marijan**.

Kromě koncertů a prezentací filmové a elektronické hudby se odehrávaly také workshopy. Průvodkyní hry na theremin byla jedna z nejpovolanějších interpretek a zároveň skladatelka **Lydia Kavina** z Ruska – země, z níž pochází nástroj i jeho vynálezce. Třídní dílna pro zájemce o improvizaci a kompozici pak byla především v rukou tří komponistů a interpretů **Krzysztofa Knittela, Ryszarda Lateckiho** a uměleckého ředitele celého festivalu **Jerzyho Kornovicze** (od roku 2003 je předsedou Polského svazu skladatelů).

Někteří z účastníků kurzů také participovali na závěrečné společné improvizaci uzavírající celý festival. Její začátek se sice z plánovaných 22:30 posunul rovnou na půlnoc, nicméně na půvabu to této události neubralo, spíše naopak. Účastnilo se jí celkem dvacet hudebníků – Ensemble Marijan, skupina Kawalerowie blotni složená z výše zmíněných lektorů a další soubory a jednotlivci – s velmi širokou škálou zaměření od keltských zpěvů až po hru na elektrickou preparovanou kytaru, laptopy či gramofony.

XIII. ročník festivalu Audio Art ve Varšavě dávající prostor zvuku a jeho transformacím proběhl úspěšně – jak je již v Polsku zvykem – za nemalého zájmu veřejnosti. Brněnský Ensemble Marijan na něm důstojně reprezentoval nejen českou soudobou hudbu a své pojetí improvizace, ale také svou Alma Mater – HF JAMU v Brně.

M.D.

Tajemství Černé skříňky aneb Co se skrývá pod zkratkou BB

Internetový zvukový časopis Černá skříňka – Black Box je mediálním prostorem pro tvorbu studentů JAMU. Kmenovou redakci časopisu tvoří studenti Rozhlasové a televizní dramaturgie a scenáristiky. Vychází dvakrát za semestr, čtyřikrát v akademickém roce, věren rytmu čtyř ročních období. Snaží se komunikovat výhradně zvukem, prostoupit soustředěně vaším uchem, probudit obrazy ve vaší hlavě, putovat pavučinami souvislostí, nasvítit kouty, do nichž běžně mediální světlo nedopadá.

Mimo výše uvedeného „ideálního“ záměru je jeho účelem prezentace tvůrčích počinů studentů, konkrétních výstupů ze seminářů, k nimž patří dokumenty, experimenty, autorská čtení, eseje, recenze, reflexe kulturního dění a mnohé další tvary, to vše v „rozhlasové“ podobě. Obsahuje samostatné cyklické pořady a zároveň tematické koše, zaměřené na literaturu, divadlo a experimentální tvorbu.

Black Box aktuálně nabízí 14 cyklických pořadů různých žánrů, na jejichž přípravě se podílejí studenti I., II. a V. ročníku RTDS spolu se studenty činoherního herectví, jevištní technologie, nově i se studenty kompozice HF a dalšími studenty JAMU. K nejzdařilejším formátům patří Řehole – dokumentární pořad o profesích „které by přece nikdo nedělal“ nebo Kvílení věnované brněnským undergroundovým básníkům, dále filmový magazín Kinetoskop, spolu s pravidelným filmovým fejetonem, autorsky zpracované eseje a krátké prózy v cyklech – Sensorium, Vypovídáno, Genius loci a další. Cyklus Ženy a psaní (Women and Writing), existující v české a anglické verzi, úspěšně doplňuje nová varianta dvojjazyčného pořadu Stranger's Diary, jež vznikla ve spolupráci s lotyšskou studentkou Výchovné dramatiky pro Neslyšící Marikou Antonovou. Novým tvarem jsou také art-akustické Živly.

Pravidelně připravujeme krátké dokumenty o představeních v Martě, stejně tak je neopominutelnou součástí tematického Divadelního koše cyklus věnovaný malým divadlům a amatérským a poloamatérským souborům. V této souvislosti vznikl dokument Na jedné lodi, mapující osud Divadla Tramtárie, pořad věnovaný Divadlu Líšeň nebo Malému divadlu Kjógenu. Tak jako minulý rok bude v rámci Divadelního koše poskytnut značný prostor festivalu Setkání (na téma Encounter 2005 vznikla řada reportáží, které jsou k dispozici v dabované a originální verzi – tedy v angličtině, ruštině, polštině atd.).

Tematický Literární koš, nabízející především autorské texty studentů, přinese v novém čísle, opět jako v loňském roce, reportáže ze Salonu původní tvorby.

The English Basket prochází čerstvě transformací v The International Basket, vzhledem ke schopnosti a ochotě některých studentů dodávat pořady i v jiných jazycích než je angličtina.

Jistou výzvou pro Black Box je zájem Radia Freistadt o studentské pořady. Jedná se o projekt česko-rakouské kulturní spolupráce, jehož se aktivně účastnila studentka

RTDS Tereza Semotamová (paralelně studující germanistiku na FF MU), která pro stanici připravila čtení mladých českých autorů a další pořady a zprostředkovává kontakt mezi námi. V průběhu letního semestru budou do němčiny přeloženy a dabovány první vzorky produkce.

Zájem zahraničního rádia o zdejší tvorbu je zároveň podnětem pro pokus o získání pravidelného vysílacího prostoru pro Black Box v rámci Českého rozhlasu. V současné době mapujeme reálné možnosti zařazení výběru pořadů Černé skříňky do programového schématu veřejnoprávního média.

Zároveň probíhají jednání s organizacemi obhospodávajícími práva autorů, která by měla vést k možnosti budoucího legálního zpřístupnění zvukového časopisu veřejnosti.

Jarní a raně letní čísla Černé skříňky budou k dispozici počátkem dubna a v druhé polovině května 2006.

Hana Slavíková

Poznámka :

Internetové rádio najdou všichni, kteří jsou připojeni k vnitřní síti školy v internetovém prohlížeči (Opera, Explorer, Mozilla atd.) a zadají „rozhlas.jamu.cz“.

— Ilustrace Jana Zicha z knihy Dialogické jednání s partnerem (JAMU 2005)

evidován na úřadu práce a přitom dělá „kšefty“ na černo, zkresluje tyto údaje a dopouští se podvodu. Ale takto se mohou chovat absolventi jakékoli školy. Údaje o zaměstnanosti absolventů jsou jistě zajímavé pro školu samotnou (může podle nich eventuálně korigovat svou nabídku) i pro uchazeče o některé obory. Např. vysoká nezaměstnanost absolventů určitého oboru by mohla signalizovat, že na trhu práce není o tuto profesi zájem. A člověk pak má možnost svobodně se rozhodnout, jestli bude toto riziko podstupovat. Domnívám se však, že naši školy se toto kritérium týká jen okrajově – nejsme producenti masových počtů absolventů, nemůže tedy dojít k nějakému zásadnímu výkyvu. A nezapomínejme, že se i pro nás pomalu otvírá evropský trh práce.

Oblíbeným tématem naší školy je tzv. „výzkum uměním“. Přináší trpělivě vysvětlování tohoto pojmu a přesvědčování o důležitosti a potřebě uznání takového procesu nějaké plody? Jsou trpké, nebo tu a tam dozrávají?

Výzkum uměním – tedy přesvědčení, že společnost lze poznávat nejen rozumem (pomocí vědy), ale také citem (tzn. prostřednictvím umění) – je jednou z podstatných okolností provázejících existenci vysoké umělecké školy. Umění prostě musí být rovnocennou součástí každé zralé a vyrovnané společnosti – tam, kde tomu tak není, dochází k těžkým deformacím v osobním životě jedinců i v životě celého společenství. Vědecký rozvoj je velmi důležitý a měl by být prostředkem k zlepšování techniky, ekonomiky apod. – tedy našeho pohodlí, blahobytu... Umění nám musí (může...) zajistit druhou stránku těchto věcí: umožnit nám pohled do vlastního nitra, dát nám šanci porozumět vlastním zmatkům, jež nelze rozumem ani vnímat, ani chápat. Je přece známo už tisíce let, že žádná sebevyšší materiální uspokojenost nevede samočinně k pocitu štěstí. Proto je důležité připomínat funkci umění a hájit ji. Plody? Ano, některé dozrávají, některé trpkou, neboť je řada lidí, kteří jsou sice ochotni výše zmíněné skutečnosti uznat, ale nejsou ochotni pro to nic konkrétního učinit... Ale tak tomu bylo vždy, není to důvod k nějakému výjimečnému pesimismu. Budoucí osud umění máme částečně v rukou také my, tedy především naši studenti a absolventi...

Foto LN – Viktor Chlad

- Profesorka Divadelní fakulty Zoja Mikotová přebírá při příležitosti Dne učitelů z rukou ministryně školství Petry Buzkové ocenění za vynikající pedagogickou a tvůrčí činnost v ateliéru VDN.
- Toto vysoké vyznamenání obdržel za svou práci z rukou ministryně také profesor Hudební fakulty Arnošt Parsch.

Dokončení ze str. 3

nebo magisterského studijního programu. V červnu a v září akademického roku 2004/2005 jej obdrželi společně s diplomem bezplatně všichni absolventi obou fakult Janáčkovy akademie múzických umění. Dodatek k diplomu je vydán dvojjazyčně v českém a anglickém jazyce. Obsahuje výpis všech vykonaných zkoušek včetně dosaženého hodnocení během celého studia v absolvovaném studijním programu. Hodnocení studijních výsledků se provádí kreditovým systémem ECTS (European Credit Transfer System) v souladu se stanovenou jednotnou osnovou společné úmluvy. Dodatek k diplomu poskytuje údaje o úrovni, obsahu a postavení absolvovaného studijního programu pro akademické a profesní uznávání kvalifikace a pro akademické uznávání při mobilitách; informuje také o vysokoškolském systému v České republice. Janáčkova akademie múzických umění v Brně patří mezi první české vysoké

školy, které Dodatek k diplomu všem absolventům vydaly.

Čtvrtou novelizovanou oblastí jsou stipendia, resp. zřízení nového sociálního stipendia.

Jde o stipendium, které obdrží vysokoškolský student, pokud pobírá sociální dávku – přírůstek na dítě ve zvýšené výměře – tzn. v případě, kdy poměr příjmů rodiny a životního minima této rodiny není větší než 1,1 násobek. Výše sociálního stipendia bude určena nařízením vlády, předpokládá se, že to bude dvojnásobek onoho přírůstku na dítě, tedy cca 1.600 Kč měsíčně. Stipendium bude student pobírat 10 měsíců v roce – podrobnosti určí stipendijní řád školy. Odhlédneme-li od toho, že jde jednoznačně o sociální dávku, která by měla být řešena příslušnými sociálními úřady a ne vysokými školami, jde o významný příspěvek k řešení výrazně nepříznivých sociálních podmínek studia těchto stu-

dentů. Důležité je rovněž to, že následnou novelou zákona o sociální podpoře nebudou tato sociální stipendia jakož i ubytovací stipendia započítávána do rozhodných příjmů rodiny pro přiznání sociálních dávek.

Konečně poslední, pátou oblastí novely je délka funkčního období děkana a rektora.

Funkční období děkanů a rektorů bylo prodlouženo na čtyři roky, když nadále zůstala možnost zastávat tuto funkci pouze dvě za sebou následující období. Týká se to těch děkanů a rektorů, kteří byli jmenováni do svých funkcí po účinnosti novely, tedy po 1. 1. 2006. V podmínkách naší školy to tedy znamená, že děkanům obou fakult zůstává v platnosti jejich probíhající tříleté funkční období, zatímco rektor školy, který byl do funkce jmenován 23. 1. 2006, již bude tuto funkci zastávat čtyři roky.

Brno 10. 2. 2006

Lenka Valová

Neslyšící TVÁŘÍ V TVÁŘ

Ateliér VDN na IV. Mezinárodním festivalu kultury neslyšících sv. Františka Saleského v Nitře

Ve dnech 23. – 29. ledna 2006 se ateliér Výchovné dramatiky pro Neslyšící zúčastnil IV. Mezinárodního festivalu kultury neslyšících sv. Františka Saleského v Nitře.

Festival si vybudoval za dobu své poměrně krátké existence renomé velké společenské události v životě neslyšících nejen na Slovensku a v České republice, ale také v Evropě a vstupuje i do světové komunity neslyšících. Snahou celého organizačního zázemí, v jehož čele stojí paní Anna Šmehilová, ředitelka festivalu, bylo, aby veškeré festivalové aktivity směřovaly především k budování sebevědomí neslyšících a jejich odvaze vystoupit z anonymity svého světa ticha. Hlavní myšlenka festivalu byla „Tvář v tvář“, tzn. aby se neslyšící postavili tvář v tvář slyšící společnosti jako rovnocenní partneři a prezentovali svoji kulturu, svoji odlišnost, specifika a svoji komunitu. Celý program festivalu směřoval k této odvaze, ale také citu pro kulturu veřejného vystoupení, pro kulturu veřejné diskuse. Tento ročník festivalu byl ročníkem prezentace kultury neslyšících v rámci celé Evropy, do něhož se zapojili neslyšící z 10 zemí.

Hlavním organizátorem festivalu byla EFFETA – Středisko sv. Františka Saleského v Nitře.

Ateliér VDN byl přizván k této aktivitě již potřetí, tentokrát jako hlavní partner. Pedagogové ateliéru prof. Zoja Mikotová, Veronika Broulíková a Václav Gottwald působili jako odborní garanti první části festivalu, jehož součástí byly „Tvůrčí dílny dramatické výchovy“ určené především učitelům neslyšících dětí a mládeže, které probíhaly ve dnech 23.1. – 25.1. Lektorský tým tvořili studenti 3. ročníku VDN (Robert Milič, Eva Jamborová, Jana Smolíková, Simona Chudá a Štefan Baláž) a studentky individuálního studia VDN Michaela Kosiecová a Marika Antonova z Lotyšska. Tvůrčích dílen se zúčastnilo průběžně kolem 25 frekventantů z několika evropských zemí. V závěrečné reflexi vyjádřili účastníci dílen respekt a spokojenost s profesionální úrovní neslyšících studentů, kteří měli nelehký úkol pracovat s velkou mezinárodní skupinou slyšících i neslyšících frekventantů.

Další částí festivalu byla přehlídka výtvarných děl neslyšících autorů. Program pokračoval odborným seminářem, jehož základním tématem bylo „Nadání a neslyšící“. Za Divadelní fakultu JAMU vystoupila s odborným příspěvkem „Neslyšící a divadlo“ prof. Zoja Mikotová. Hovořila především

o specifičnosti hereckého projevu neslyšících herců, dále např. o zkušenostech z činnosti ateliéru VDN na DIFA v Brně.

Hlavní částí festivalu pak byla přehlídka divadelní tvorby neslyšících dospělých a přehlídka dětských souborů. Pozitivní skutečností je, že se jako aktivní tvůrci a vedoucí dětských souborů představili s úspěchem absolventi ateliéru VDN. K slavnostnímu zahájení festivalu bylo vybráno představení „čerstvých“ absolventek VDN „Sem tam“ (režie Z. Mikotová). V rámci přehlídky se pak zúčastnili studenti ateliéru VDN s představením „Kouzelník Tom Kiks“ (režie Zoja Mikotová). Za tuto inscenaci byli studenti oceněni čestným uznáním IV. Mezinárodního festivalu kultury neslyšících sv. Františka Saleského.

Spolupráce JAMU a slovenské EFFETY – Střediska sv. Františka Saleského v Nitře byla vysoce hodnocena v rámci partnerství a ochoty významné umělecké instituce podílet se na rozvoji kultury neslyšících a při vytváření platformy pro vzájemné inspirativní a tvůrčí konfrontace neslyšících v rámci Evropy.

EFFETA – Středisko sv. Františka Saleského v Nitře udělila dne 28.1. 2006 cenu Divadelní fakultě JAMU, ateliéru VDN za spolupráci a významnou pomoc při integraci neslyšících do společnosti neslyšících Evropské unie.

Veronika Broulíková

Za Poděbradskými dny poezie 2005

Součástí festivalu poezie a prózy byl večer **Vizitky** – prezentace studentů uměleckých škol v uměleckém přednesu. Naši školu zde zastupovali studenti **3. ročníku herectví – Eva Kodešová, Andrea Buršová, Robert Mikluš a Radek Švec** s ukázkami starších prací z předmětu interpretace textu. Na první pohled nesourodý výběr autorů – **Čechov, Dante, Deml** – jsem společně se studenty dramaturgicky i koncepčně přizpůsobil pro koncertní provedení, včetně průvodního slova všech zúčastněných. Pořad výtečně hudebně propojoval Radek Švec na klavír. Program vrcholil verši **Karola Wojtyly**,

kteří jsme dali účastníkům tipovat. Kromě Miloše Horanského je nikdo neuhodl. Naši studenti předvedli v Poděbradech vynikající výkon, navíc se jim dařilo průvodním slovem získávat kontakt s publikem, měnit temporytmus a udržovat diváky v neustálém napětí. Podle ohlasu mnohých jsme byli nejlépe připravenými účastníky, s nejlepší vizitkou školy. Chtěl bych studentům za jejich dobrou prezentaci moc poděkovat. Vedení festivalu rovněž ocenilo předvedený výkon, studenti obdrželi publikaci „Slovo a hlas“, sborník věnovaný problematice interpretace textu. Zúčastnili jsme se také hola-

novského semináře o autorově tvorbě vedeného dr. Justlem, pořadu z Holanovské poezie v podání nejlepších holanovských interpretů /Rudolf Kvíz aj./, besedy s překladatelem Janem Vladislavem atd. Studenti se vyjádřili, že účast na letošních Poděbradech byla pro ně velkým přínosem a silným zážitkem. Měl jsem z toho všeho radost a myslím, že by bylo žádoucí, aby se naši posluchači objevovali na Poděbradech i v budoucnu a prezentovali se nejlepšími výsledky z prověrek semestrálních prací v přednesu. Mnohé záležitosti spojené s touto disciplínou totiž v konfrontaci s tvorbou ostatních uměleckých škol a s přednesem profesionálů pochopí teprve až tam.

Miloš Kročil

Letošní již XIII. ročník Salonu původní tvorby JAMU proběhl na půdě Divadelní fakulty ve dnech 17. a 18. března 2006 a jeho patronkou se stala svatá Eulálie, matka námořníků. Celý Salon byl pojmenován jako plavba po neklidných vodách současné literární tvorby a hledání ostrova tvůrčí svobody a inspirace.

Aby se budova Divadelní fakulty změnila na přízračný koráb, abychom kormidla našeho vnímání strhli od všednosti k atmosféře svátku v karnevalovém duchu (neboť je zde odkaz na Brandtovu Loď bláznů mířící do bájně Narragonie – „Vyprávěnkova“), celý Salon byl zahájen pouliční akcí, kdy studentky a studenti 2. ročníku divadelní režie a dramaturgie jako tlupa námořníků v čele s ateliérovým vedoucím, profesorem Petrem Oslzlým alias kapitánem Mořským vlkem, dobývají budovu pomocí žebříku a následně ji lahví rumu křtí na Santa Jama. Na přídi je vyvěšena mořská panna. Společně s diváky se pak nalodují.

Program Salonu je koncipován jako plavba, při níž se dostáváme na různé ostrovy. Každý ostrov je zhmotněné téma, které se pak dále rozvíjí v jednotlivých textech, jež jsou v rámci ostrova představovány.

Nejprve přistáváme u Ostrova šedých mávatek. Sem patří texty kritizující politiku, byrokracii... Šedá mávátka jsou symbolem absurdity politické moci, jež je všudypřítomná, ale nezjevná.

Dále se dostáváme ke Korálovému útesu, ten je celý ze skla, tvořený duhovými kuličkami a korálky. Je křehký jako vztahy, které tvoříme, a může se kdykoli zhroutit do moře. Zde najdeme hry o lásce, rodině, mezilidských vztazích.

Odtud si nás k sobě přitáhne Magnetická hora hříchu, u níž ztroskotá každá loď, neboť je osudově přitahována silou hříchu tak jako člověk sám. Texty tohoto ostrova mají často detektivní zápletku, jsou z prostředí deklasovaných.

Ze smrtelného nebezpečí Magnetické hory nás zachraňuje mořská želva, která spolkne kotvu lodi. Ta nás také odtáhne k Zátocě nadrovníků, rajské pláži lásky a erotiky, kde na stromech místo plodů rostou ženská nadra. Také texty tohoto ostrova jsou obdařeny lehce pikantním nábojem.

Druhý den, tedy v sobotu ráno, pokračujeme v cestě. Opět se dostáváme do silového pole Magnetické hory hříchu. Posádka marně čeká na záchranu, nakonec nalézá cestu pokání, kterou se lze vymanit ze zlověstné síly hříchu.

Procházíme Démantovým údolím, krajina se blyští démanty, zkamenělými lidskými slzami. Do Démantového údolí patří texty o outsidersch, o lidech vnitřně čistých, ale kvůli své výlučnosti okolím zatracovaných.

Dále se zastavujeme nad Zlatou Atlantis, ostrovem blahobyty, jenž se potopil do moře. Hry a texty kritizují konzumní způsob života.

Odtud se vracíme do oblíbené Zátoky nadrovníků. Texty, které zaznívají při naší druhé návštěvě, jsou čím dál odvažnější. Proto tuto zátoku raději opouštíme.

Objevujeme Mys zelených pávů, zde sídlí poezie. Program tvoří scénické čtení básní, jež se prolíná do závěrečného večera (Zpěv kurtizán, Juvenilní poezie). Mys zelených pávů je tedy onou Arkádií tvůrčí svobody a inspirace, již jsme hledali. Tady také naše plavba končí.

Součástí závěrečného večera je tombola. Celý Salon je zakončen čtením textu, který právě o Salonu napsal Peter Scherhauser. Piráti ještě ze sítě vytahují „úlovky“, zprávy, jež se mimoděk během plavby zachytily v jejich síti.

Součástí Salonu byl letos také „off program“ v podobě Bermudského trojúhelníku (stálá instalace nezařazených textů, které si diváci mohli přečíst sami) a Zátoky muzických lelků (non stop promítání videoklipů, jež studenti JAMU vytvořili v rámci předmětu Komunikace s médii).

Na realizaci textů se nepodíleli jen studenti a studentky režie a dramaturgie, ale také dramatické výchovy a divadelního manažerství. Stejná oborová rozmanitost platila i o hereckém obsazení v jednotlivých realizacích. A rozmanitost samotných realizovaných textů snad ani není třeba zdůrazňovat. Podíváme-li se na mapu, jež naší námořní plavbou vznikla, můžeme z ní vyčíst i jistý typ generační výpovědi a spatřit na ní problémy, jimiž ochořel svět kolem nás, stejně jako možnosti, jak se s těmito problémy vyrovnat. Základem je o těchto problémech mluvit, vyslovovat se k nim. A divadlo je zázračným komunikačním médiem, neboť i s minimem prostředků (což bylo mnohdy přesně to, co měli realizátoři Salonu k dispozici) může být výsostně aktuální a maximálně sdělné.

**Za ateliér 2. ročníku divadelní režie a dramaturgie
Jana Saavedra**

— V říjnu 2005 zahájil děkan Divadelní fakulty JAMU prof. PhDr. Josef Kovalčuk výstavu scénografických návrhů pedagogů a studentů ateliéru scénografie na generálním konzulátu České republiky v Los Angeles. Zároveň zde přednesl přednášku o uměleckém a divadelním školství v naší republice. Výstava má putovní charakter a postupně se představuje na univerzitách i v dalších městech USA.

Mezinárodní doktorský seminář

Jako každý rok i v prosinci 2005 se stala Divadelní fakulta dějištěm významné události mezinárodního dosahu. Již podruhé se nám podařilo zorganizovat Mezinárodní doktorský seminář pro studenty divadelních škol. Doktorské studium patří dnes v Evropě k velmi prudce se rozvíjejícímu stupni vysokoškolské výuky, v mnoha oblastech – mezi něž prakticky orientovaný výzkum divadla patří – jde o zatím o oblast v mnoha směrech neprobádanou. Divadelní fakultou organizovaný seminář se tak stává důležitým fórem pro prezentaci různých přístupů a metod výzkumu i k zevrubné metodologické diskusi doktorandů a jejich pedagogů na možnými badatelskými postupy.

Témata referátů byla opět velmi různá; od prací ryze dramaturgických (Vendula Borůvková: Strach jako motiv, hrůza jako kontext: několik glosk současné izraelské dramatice; Veronika Bubnášová: Sebeprojektování do literárního díla a identifikace s literárními hrdiny v dramatu A. P. Čechova, Barbora Vrbová: Edvard Munch a Henrik Ibsen Vzájemné setkání), k úvahám o režii a prostoru (Jiří Heřman: Posvátný prostor a profánní prostor). Významný podíl měly referáty zaměřené k různým aspektům herectví (Alexander Komlosi: Autorské a neautorské herectví – Ivan Vyskočil a Declan Donnellan v dialogu, Helka Maria Kinnunen: Jak žít a vyprávěné příbě-

hy fungují v uměleckém procesu) a speciálně pohybové výchově herců (Adéla Kratochvílová: Žonglování jako divadelní umění, vliv žonglování na rozvoj osobnosti; Kent Sjostrom: Všechno je v budoucnosti!). V závěrečné části pak zazněl i příspěvek k teorii managementu (Jana Bejvlová: Měření kvality v divadelním prostředí) a zprávou Ewy Gawłowské (Doktorská a habilitační řízení na PWST v Krakově) se otevřela poslední diskuse, v níž se pokusili účastníci pojmenovat jednotlivé možné podoby doktorského studia na divadelních akademiích.

Sborník, který shrne referáty i – často bouřlivé – diskuse k metodologii jednotlivých výzkumníků, se připravuje.

David Drozd

TWISFER aneb DIVADELNÍ PRÁCE V SOCIÁLNÍ SFÉŘE

V době mezi 11. a 18. zářím 2005 jsme se účastnily dílen pořádaných jako součást projektu TWISFER a chtěly bychom se v rámci krátké reflexe podělit o zde nabyté zkušenosti i zážitky.

TWISFER znamená „Theatre Work in Social Fields“ /Divadelní práce v sociální sféře/. Projekt zaštiťují organizace Socrates a Grundtvig a účastní se ho dvanáct institucí z devíti evropských zemí. Jedná se o sjednocující instituci, která podporuje divadelní práci v sociální sféře v rámci koncepce celoživotního vzdělávání. Odborníci, kteří se v rámci své praxe pohybují na hranici umění, výchovy a vzdělávání a sociální práce, usilují o definování pojmu „divadelní práce v sociální sféře“ v teoretické i praktické rovině. Projekt TWISFER naplňuje pět modulových projektů, které byly realizovány v pěti evropských zemích. Moduly jsou zaměřeny na divadelní práci se specifickými cílovými skupinami /např. handicapovaní, přistěhovalci, mladí delikventi atd./ s cílem prozkoumat možnosti naplnění osobnostně-sociálních kompetencí skrze divadelní práci. Součástí projektu je také tvorba osnov pro „Evropská magisterská studia divadelní práce v sociální sféře“, které jsou v současnosti prověřovány v podobě pilotního kursu na univerzitě v Grazu. V rámci TWISFERu byly vydány dvě publikace. První z nich s názvem „Pracovní příručka pro divadelní práci v sociální sféře“ popisuje jednotlivé modulové projekty. Další publikace s titulem „Divadelní práce v sociální sféře“ informuje o pedagogických východiscích a možnostech využití divadla ve zmiňované oblasti /např. divadelní formy jako site-specific, divadlo ve výchově, psychodrama, playback theatre, divadlo utlačovaných/.

Vyvrcholením projektu TWISFER byl **kongres**, který se konal v době od 8. do 11. září v Grazu /Karl-Franzens Universität/. Program kongresu naplňovaly teoretické přednášky divadelníků, sociálních pracovníků i pedagogů; témata otevřená během přednášek byla diskutována v odpoledních setkáních. Každý den byly prezentovány jednotlivé moduly projektu TWISFER – jejich struktury, cíle, popis cílových skupin, praktické příklady, průběh projektů, reflexe a závěrečná zhodnocení. Po teoretické části kongresu následoval týden práce v pěti dílnách, které probíhaly v Rakousku a Slovinsku. Měly za úkol představit různé metody a postupy divadelní práce a prověřit tak možnosti jejich aplikace v oblasti sociální. Práce v dílnách směřovala k veřejné prezentaci výsledků pro účastníky kongresu. TWISFER kongres byl tedy určen všem, kteří se věnují divadelní práci s lidmi v obtížných životních situacích a také všem, kteří vnímají přesahy v divadelní práci a akcentují spíše její mimoumělecké záměry. Divadlo se zde stává prostředkem intervence, prevence, podílení se na společenském životě a zlepšení postavení člověka v něm.

Úryvek z obsáhlé reflexe účastnic dílen

Evy Brhelové a Radky Mackové

(studentky doktorského studia na Divadelní fakultě, JAMU v Brně, obor divadlo a výchova)

Celý článek je k dispozici na webových stránkách: difa.jamu.cz – organizační struktura – ateliéry – ateliér DV Silvy Mackové

SETKÁNÍ / ENCOUNTER 2006

CENY FESTIVALU SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2006

Úterý 4.4.	
Ingmar Bergman: Šepoty a výkřiky	Theatre Faculty of the Academy of Music and Dramatic Arts, Bratislava, Slovensko
A. P. Čechov: Vaterlose (Platonov)	Folkwang Highschool, Essen, Německo
Roman Sikora: Jitro kouzelníků	Theatre Faculty of Janacek Academy of Music and Performing Arts, Brno
Středa 5.4.	
A. P. Čechov: Vaterlose	Folkwang Highschool, Essen, Německo
A. M. Gorkij: Pozor na děti!	Russian State Institute of Cinematography VGIK, Moscow, Rusko
Nikolaj Koljada: Husa	Polish National Film, Television and Theatre School, Lodz, Polsko
Raymond Queneau: Zazie v metru	Theatre Faculty of The Academy of Performing Arts, Praha
A. N. Ostrovskij: I chytrák se spálí	National Academy for Theatre and Film Arts, Sofia, Bulharsko
Čtvrtek 6.4.	
R. Levetan, Ch. Weare : Paní Kaplanová a kouzelník	University of Cape Town, Cape Town, JAR
Natalie Fainstein and comp.: Be Beautiful	Tel Aviv University, Faculty of Arts, Tel Aviv, Israel
J. Tooming, A. Tyrnpu: Lemminkainen Balada pro banditu	Estonian Academy of Music and Theatre Drama School, Tallin, Estonsko inspirativní představení Divadla Husa na provázku
Pátek 7.4.	
F. M. Dostojevskij: Zločin a trest	St. Petersburg State Theatre Arts Academy, St. Petersburg, Rusko
Věrka Zášková and comp. Circus Finelli	San Francisco Clown Conservatory, San Francisco, USA (off program)
Inaki Arana: Země zbraní	Royal School of Dramatic Arts, Madrid, Španělsko
Sobota 8.4.	
Franz Grillparzer: Libuše	University of Music and Dramatic Arts, Graz, Rakousko
M. V. Gazzo: Klobouk plný deště	The Ludwik Solski State Drama School, Cracow, Polsko

Ceny poroty v jednotlivých kategoriích

Režie
EVA BAUMEISTER (Essen)
Za osobité a inspirující ztvárnění klasického textu a jeho precizní nastudování.

Nejlepší scénář
NATALIE FAINSTEIN A KOLEKTIV (Tel Aviv)

Za originální ztvárnění postav plných humoru a optimismu.

Ženský herecký výkon
MARIETA ŽUKOWSKA (Lodž)
Za použití bohaté škály divadelních významů a prostředků ztvárněných s přirozeným šarmem.

Ženský herecký výkon
MADDALENA HIRSCHAL (Graz)
Za koncentrované vyjádření a působnost verše v čistě stylizovaném nastudování.

Mužský herecký výkon
NICOLAI ATANASOV (Sofie)
Za charismatickou studii proměňující relativně vedlejší roli v organický element celého představení.

Mužský herecký výkon
RICHARD BONDAREV (Moskva)
Za roli, ve které použitím správně načasovaných a propracovaných gagů vytvořil postavu vycházející z reality.

Ceny ředitele festivalu

MFUNDO TSHAZIBANE (Cape Town)
Za herectví, ve kterém propojuje tradiční vyprávění příběhů s moderními divadelními prostředky.

ANDREJ FESKOV (St. Peterburg)
Za moderní mnohohrstevnaté herectví při ztvárnění postavy Porfirije Petroviče.

Čestná cena děkana Divadelní fakulty

MARI-LIIS LILL (Tallin)
Za herecký výkon.

— A. M. Gorkij:
Pozor na děti!
VGIK Moskva

40. sezona Studia soudobé hudby

Když jsem se nedávno pokoušel uspořádat archiv svých skladeb, našel jsem leták „Koncertní komise Studia soudobé hudby“ s nabídkou abonentům koncertů JAMU na „Cyklus sedmi zkrácených podvečerních koncertů ze skladeb studentů i soudobých světových kompozic“ v sezoně 1965–66. Podle toho na jakém stroji byl napsán a na jakém přístroji rozmnožen je zřejmé, že jsem ho vytvořil a vytiskl v dnes již neexistujícím brněnském mlékárenském závodě. Z tohoto letáku se dá vypočítat, že v akademickém roce 2004/2005 probíhá čtyřicátá sezona koncertního cyklu Studia soudobé hudby.

Studio soudobé hudby bylo v tehdejší Československu prvním zařízením na vysoké umělecké škole, kde byly veřejně uváděny skladby studentů (mimo absolventské práce). JAMU byla také prvním koncertním pořadatelem v Československu, který na svých koncertech uváděl elektroakustické kompozice domácí i světové produkce.

Uměleckým vedoucím Studia soudobé hudby od začátku až do roku 1990 byl Miloslav Ištvan. V době vzniku „SSH“ jsem byl jeho žákem a také asistentem při přípravě a realizaci koncertů. Této iniciativě velmi napomáhala také Eva Šlapanská, která tehdy vedla koncertní oddělení. Brzy se ustálil určitý dramaturgický model, který zahrnoval 2–3 koncerty ze skladeb studentů a 1–2 koncerty ze skladeb pedagogů. (Vyučil jsem se přitom činnosti, která mně pak skýtala několik desetiletí obživu.)

JAMU v té době nepořádala tolik koncertů jako v současné době. Absolventské koncerty tehdy probíhaly v pondělí v sále Besedního domu. Výjimečně se tam uskutečnily také některé koncerty SSH, na kterých byly uváděny skladby s větším obsazením i skladby elektroakustické, případně kompozice pro soubor akustických nástrojů v kombinaci s elektroakustickou vrstvou. (Mezi nezapomenutelné zážitky při těchto produkcích patří stěhování nástrojů a přístrojů – tehdejší rozhlasové reproduktory byly skutečně dost těžké.)

Interprety skladeb studentů byli téměř výhradně studenti interpretačních oborů. Učili jsme se vzájemně komunikovat a někdy tak vznikala umělecká i osobní přátelství na dlouhou dobu. (Interprety mých skladeb byli studenti a absolventi JAMU, někteří jsou nyní pedagogy HF JAMU, případně učí na obdobných učilištích v zahraničí. Duo Bohumil Smejkal a Jaroslav Smýkal přivezlo v r. 1965 cenu

ze soutěže na interpretaci nové hudby z Holandska, kde jako laureáti soutěže také nahrávali pro Radio VARA.)

Od sedmdesátých let se koncerty SSH pořádají v „Aule“ a každoročně na nich zazní několik desítek nových komorních skladeb studentů. Vzpomínám na řadu premiér skladeb pedagogů i studentů i na řadu humorných i kuriózních situací. Asi v desetiletých intervalech některý student vymyslí netradiční prezentaci svého díla: smyčcové kvarteto nehraje na pódiu, ale jednotliví hráči sedí každý zvlášť v jednom rohu sálu, komorní soubor připochoduje ze schodiště, hraje na schodech, má pochodovat kolem sálu atd. Zpravidla se tato produkce pak již nikdy neopakuje, nicméně si ji všichni pamatují.

Po roce 1990 získávala HF JAMU podporu pro pořádání koncertů SSH od Ministerstva kultury ČR, Nadace Leoše Janáčka, Nadace Český hudební fond a Hudební nadace OSA. Koncerty SSH byly místem, kde se realizovala významná část aktivit souvisejících s prezentací tvůrčí činnosti studentů podpořených FRVŠ. V souvislosti s rozvojem zahraničních styků HF JAMU se rozšířila náplň SSH o další prvky. HF JAMU spolupracuje s domácími i zahraničními organizátory koncertů a hudebních festivalů soudobé hudby. Vybrané koncerty SSH se staly součástí mezinárodního hudebního festivalu Setkávání nové hudby, skladby studentů a pedagogů HF JAMU se uplatňují také v dramaturgii festivalu Expozice nové hudby a na podobných akcích doma i v zahraničí. Součástí dramaturgického plánu SSH se staly přednášky, semináře a tvůrčí dílny s účastí zahraničních skladatelů i interpretů nové hudby.

Studenti HF JAMU získávají opět ceny v mezinárodních interpretačních soutěžích zaměřených na soudobou hudbu. Již v r. 1991 přivezl soubor DAMA DAMA, tehdy složený ze studentů HF JAMU, 1. cenu z mezinárodní interpretační soutěže sdružení vysokých hudebních škol „CHAIN“. Další ceny z téže soutěže přivezli violoncellista Josef Klíč a houslista Milan Paľa. HF JAMU byla pořadající školou této soutěže v r. 2000, kdy cenu získal student HF JAMU, hráč na marimbu.

Od začátku a zejména v současnosti podporuje Studio soudobé hudby vedení školy a fakulty. Zvláštní poděkování za to, že se koncerty SSH přes všechny provozní a organizační problémy nakonec vždy uskuteční, si zaslouží koncertní oddělení HF JAMU. Některé změny bývají zabudovány do programu hodiny, snad minuty před koncertem, některé je nutno ohlašovat až před zahájením koncertu.

Arnošt Parsch

GRATULACE

V uplynulém období jsme si připomněli významná životní jubilea dvou profesorů Hudební fakulty JAMU.

Prof. Alois Piňos, hudební skladatel evropského formátu, pedagog, který vychoval řadu mladých talentovaných umělců a působil na katedře kompozice prakticky po celý svůj život, oslavil v minulém roce své osmdesátiny.

Další jubilant, prof. Arnošt Parsch, významný hudební skladatel a pedagog, po několik období prorektor JAMU a dlouholetý prezident direktoria hudebního festivalu Moravský podzim, překročil na prahu letošního roku svoji sedmdesátku.

Oběma jubilantům blahopřejeme.

Návštěva z Výmaru

Zpráva o příjezdu studentů artmanagementu a jejich profesorů z Výmaru vzbudila náležitý rozruch především mezi námi manažerkami. Jednalo se o projekt, v jehož rámci navštíví několik vysokých škol s výukou kulturního nebo hudebního manažerství v několika zemích Evropy a budou se seznamovat s tamními metodami a postupy. Naše počáteční nadšení vystřídaly rozpaky po tom, co jsme se dozvěděly, že na nás spočívá veškerá starost a péče o hosty z Německa. Projevené přání, abychom je provedly po městě a přichystaly si několik zajímavostí o místních památkách, nás z počáteční euforie definitivně probralo. Zvláště proto, že tři čtvrtiny z nás nemluví německy a navíc nepochází z Brna. Zajisté si řeknete, že za necelý rok jsme se musely už celkem zorientovat, tudíž se vyznáme alespoň v centru, ale například mně po tomto oznámení ztuhl úsměv, protože jsem si vzpomněla na říjnová rána, kdy jsem vycházela z kolejí s půlhodinovou časovou rezervou, kdyby můj téměř nulový orientační smysl selhal a já cestou zabloudila. Naše vedoucí katedry a v tomto případě i hlavní organizátorka akce paní prof. PhDr. Jindra Bártová zřejmě zachytila zoufalé pohledy, které jsme vrhaly při představě, že strávíme zápočtový týden studiem němčiny; smílovala se nad námi a dovolila nám vést prohlídku v anglickém jazyce.

Čím více se blížil očekávaný den D, tedy úterý 24. května, tím častěji bylo možné vidět první ročník posedávat po chodbách s tužkou a papírem a vyhledávat ve slovníku výrazy jako průčelí, oltář, nájezdy Švédů, vyhořet a tak podobně.

V úterý ráno se většina z nás probudila se svíravým pocitem okolo žaludku, ale už se nedalo couvnout. Kolem čtvrté hodiny jsme se všechny čtyři odebraly do hotelu, vyzved-

ly návštěvníky a prohlídka města mohla začít. Musím říct, že jsme ji zvládly celkem zdárně. Texty jsme připravily svědomitě, akorát nám Němci moc nerozuměli. Proto šli dopředu ti, co jim česká angličtina nedělala takové problémy, a ostatním překládali do němčiny. Na náměstí Svobody nastal chaos, když se všichni rozprchli po směnárnách. Asi po dvaceti minutách se nám podařilo sehnat všechny dohromady a společně jsme absolvovali prohlídku Mahenova divadla, poslední plánovanou turistickou atrakcí. Odtud už zbývalo jen projít parkem do Zemanovy kavárny, kde jsme měli rezervovaný stůl. Když si všichni objednali, nastala chvíle pro živou konverzaci. Vzhledem k tomu, že na jednoho kuchaře byla příprava večeře pro pětadvacet lidí trochu velkým soustem, a hosté z Německa během prohlídky značně vyhládli, po hodině a půl čekání se řeč stočila na jediné téma, jídlo. Nakonec jsme se přeci jen dočkali. Spokojeni jsme se rozešli do svých domovů a ubytoven kolem desáté hodiny, abychom načerpali síly na následující den ve znamení přednášek.

Příští den jsme se sešli v hojném počtu v přednáškovém sále. Řečníci se střídali asi po hodině a mluvili o velmi zajímavých tématech z oblasti artmanagementu. Škoda jen, že hlavním jazykem byla němčina, tudíž někteří z nás téměř nerozuměli. O zpříjemnění dne se postaral svým laskavým humorem i rektor JAMU pan prof. PhDr. Václav Cejpek, který se snažil posluchačům přiblížit problematiku financování divadel ve městě Brně. V odpoledním bloku představovali němečtí studenti své práce na různá témata z oboru a po skončení se odebrali na ubytovnu pro zavazadla a vlakem odcestovali do Bratislavy.

Tyto dva dny byly celkem náročné, ale zároveň obohatily obě strany. Možná by nebylo špatné vydat se také na podobnou cestu za poznáním.

Martina Hantychová

Malé ohlédnutí

V úvodu tištěného programu Vánočního koncertu (16. 12. 2005) nás pisatelka jemně připravila na to, že „letos jsme upustili od zavedené tradice uvádět na vánočních koncertech díla vídeňských klasiků“ a vyjadřuje přesvědčení, že i tak nám „přinese ten pravý sváteční klid“. Škoda, nestalo se tak úplně. Ani nemohlo. Doufám, že mne, který provedl několik desítek sólových i komorních děl 20. století včetně mnoha premiér, nebude nikdo podezírat z nepochopení pro hudbu toho typu a věku. Mohu Jána Cikkeru uznávat

a propagovat, ale měl bych uznat, že uvedená skladba – Spomienky, op. 25 – se svým charakterem na vánoční koncert nehodí. (To, že „v jednom místě evokuje klid slovenských hor“, se mi zdá pro ten účel málo). Stejně, jako by se nehodila ani mnohá jiná celosvětově uznávaná díla – třeba Mozartovo Requiem, Straussova Enšpíglova šibalsví či Honeggerova Johanka z Arku. Je snad jasné, že nemluvím proti kvalitě Cikkerovy hudby.

Promiňte, snesl jsem zatím snad až příliš mnoho minusových názorů, vždyť původně jsem si záměrem psát z důvodů přesně opačných, totiž z nadšení nad interpretační úrovní. Oba dirigen-

ti – Gabriel Rovňák i Jakub Žídek – měli partitury pečlivě nastudovány a náš Janáčkův akademický orchestr se tentokrát předvedl v mimořádně dobrém světle. V úvodním Divertimentu Bohuslava Martinů se spolehlivě zmocnili sólových partů Marián Svetlák (housle) a Julián Veverica (viola). Zmíněné komplikované a technicky náročné dílo Jána Cikkeru zvládl orchestr na vysoké profesionální úrovni. A 5. symfonie Franze Schuberta – to byla krása sama, její finální věta pak smřšť radosti a brilliance. Ano, toho večera se v Besedním domě Franz Schubert podepsal svojí hudbou do tváří posluchačů. Byly „šťastné a veselé.“

Bohumil Smejkal

38. MIK dosáhly stovky!

Letošní 38. ročník Mezinárodních mistrovských interpretačních kurzů HF JAMU byl asi nejúspěšnějším článkem jejich bohaté historie. A nejen proto, že poprvé došla stá přihláška. Úroveň účastníků byla letos vynikající a invaze cizinců nebývalá – 10 Kanadánů, 9 Japonců, Rumuni, USA, Čína, Egypt, Srbsko, desítky slovenských účastníků atd.

O třídu doc. Františka Novotného jeví letos houslisté takový zájem, že se zpočátku zdálo jejich „odučení“ zcela nereálné (zájem byl asi o sto hodin v deseti dnech). Naštěstí svou zkušeností vypomohl prof. Bohumil Smejkal, vše se zvládlo – a kdo slyšel třeba krkolomné Paganiniho Variace Mojžíš na G struně ve strhujícím podání mladé slovenské houslistky Lucie Kopsové (mimo chodem budoucí studentky JAMU), musel vytušit, že má před sebou vycházející hvězdu.

Vévodil pěvecký obor, vedený pedagogickým triem Anna Barová (ČR), Alain Nonat (Kanada), Cristian Mihailescu (Rumunsko). Zejména některé zámořské pěvkyně okouzlovaly neví-

daným hlasovým potenciálem a často i rozsahem, který směrem vzhůru nemá hranice. Pěvci kurzů využili k přípravě operních rolí, interpretovaných na pódiu každodenních koncertů s odvážnými pohybovými kreacemi.

Sedm japonských pianistů na osmi koncertech účastníků ukázalo, co dokáže příslovečná studijní disciplína spojená s dlouholetým výborným pedagogickým vedením, příjemně překvapili kulturou projevu i hlubokým pochopením české hudby, tentokrát v nejnáročnějších podobách (poprvé jsem Japonce slyšel hrát Martinů extrémně náročnou klavírní sonátu). Jejich lídr – japonský supertalent Michal Horák (nyní studuje v Grazu a jeho kořeny sahají na Moravu) zahrál 2. klavírní koncert Rachmaninova fascinujícím způsobem, čemuž odpovídaly neokně ovace přeplněné auly. A když skončil brněnský student právnické fakulty a vítěz ústředního kola letošní soutěže ZUŠ pianista Igor Penka svou Lisztovu Španělskou rapsodii, zvuková kulisa dlouhou chvíli připomínala atmosféru hokejové haly, což nezmírnila ani přidaná Revoluční etuda.

Pracovalo se přes neděle a státní svátky, ale nejen prací živ byl člověk!

Vedle exkurzí do Janáčkova muzea a prohlídky města se pozornost od prvního dne zaměřovala na očekávaný zájezd do Mikulova. Dva plné autobusy, podvečerní koncert, v pauze mezi dešti rychlovýstup na Svatou horu a konečně koncert cimbálové muziky v pravém sklepe s pohoštěním a ochutnávkou vynikajících vín s odborným komentářem. Netrvalo dlouho, houslisté se připojili k cimbálce a užili si nevázaného muzicírování. Zámořští přátelé, neznající slova, aspoň vytleskávali moravské rytmy a zjevně jim to nečinilo potíže. Možná i tato chvíle spontánního uvolnění přispěla k tomu, že desítky účastníků už nyní přislíbily účast v příštím ročníku.

Při neformálních poděkováních se všichni vyjadřovali o kurzech v superlativech, obdivující jak vysokou odbornou úroveň pedagogického sboru, tak umění a nesmírnou obětavost výborných klavírních doprovazečů, jejichž letošní úloha byla nebývale těžká. Nešetřili chválou nad prací miniaturního organizačního týmu, kterému snad musela při zvládnání této gigantické akce pomáhat vyšší moc. Téměř stovka šťastných a spokojených mladých lidí jim byla tou nejhezčí odměnou...

Jiří Skovajsa

Studenti a pedagogové ze země vycházejícího slunce na Hudební fakultě

Stalo se už dlouholetou tradicí, že na HF JAMU zavítají v podzimním čase studenti – instrumentalisté a zpěváci – se svými pedagogy z Kyota, někdejšího hlavního města Japonska. To je odedávna střediskem kultury a dodnes je proslulé skvosty tradiční japonské architektury. Kyoto Municipal Senior High School of Music umožňuje asi 40tičlenné skupině každoročně poznávací a studijní pobyt v evropských městech a školách, kde „nasávají“ tradiční hudební bohatství. Nás může těšit, že naši fakultu navštívili při svých cestách bezvýhradně pokaždé. Nedlouhý, zpravidla tří-čtyřdenní pobyt a intenzivní studium u našich pedagogů má pro ně patrně nejen profesní smysl, ale i jakési osobní kouzlo. Studentstvo z Kyota bylo jako vždy výrazně feminizováno: z celkového počtu 35 bylo pouze 5 chlapců. I když tradiční japonská výchova i mentalita potlačuje jakékoliv vnější pro-

jevy emocí, nedokázaly při odjezdu mnohé z dívek zabránit očím, aby se nezalily slzičkami.

Ale zpět k jejich koncertu 19. 11. 2005. Vedle Purcella, Mozarta, Liszta, Saint-Saënsa, Milhauda a japonských autorů nemohl chybět jejich oblíbený Dvořák. Počet i paleta instrumentáře sólistů byla bohatá, od flétny po bicí. Pro mne je působivé až fascinující, že se tito často výborní hráči vždy v závěru večera spojí do pěveckého sboru a s úžasnou disciplinou a chutí přednesou tu tradiční, tu moderní kompozici. Tak i tentokrát. Úspěch se změnil téměř v ovace, když jako přídatek zazpívali – jak jinak než česky – naše Tancuj, tancuj... Na báječném klimatu během jejich pobytu, lekcí i koncertě se jistě podepsala i bezchybná organizace ze strany HF.

Bohumil Smejkal

Mluvicí dobytek jako animovaná opera

Někteří v létě odpočívali, jiní si přivydělávali na nový smyčec, paličky nebo večerní šaty a malá skupina nadšenců přijela v druhé polovině července do Bezbariérového divadla Barka a na HF JAMU, aby pokračovala v práci na animované opeře Mluvicí dobytek. Toto zhruba dvacetiminutové dílko by mělo být hotové na konci května 2006 a poté ho bude obhajovat jako svou bakalářskou práci tvůrce myšlenky a hlavní iniciátor – Tomáš Studený, student 3. ročníku operní režie.

Opera je na půdě Hudební fakulty celkem běžné slovo, ale přívlastek animovaná může v leckom vyvolat otázku, kdo z našich studentů je schopen animovat celý film? K tomuto úkolu byli samozřejmě přizváni odborníci – studenti animace Veronika Daňková a Martin Koutný z Vyšší odborné školy filmové Zlín a jejich kolegové – produkční, kameraman, střiháč a zvukař. Nesmí se ovšem zapomenout na prapůvodce toho všeho – autora hudby Ondřeje Kyase a autora libreta Pavla Drábka, kteří námětově čerpali z knihy Přízraky Pardubicka od Aleše Rolečka a Huberta Krejčího.

Miniopera Mluvicí dobytek (2005) patří do trilogie Mluvicí dobytek aneb Tajemné kosti, jejíž další dvě části se jmenují Smějící se hlava a Labe (obě 2004) a pocházejí od stejných autorů, kteří jsou zakládajícími členy volného sdružení profesionálních hudebníků a zpěváků na amatérské bázi Ensemble Opera Diversa (2003). Je to dílko humorné s prvky fantastična typického pro pověsti. Přestože jsou tyto legendy výplodem autorů, nepostrádají autentický kolorit, jejich postavy i zápletky jsou velmi rázovité a dýchají moudrem i pošetilostí našich předků. Příběh (viz níže) probíhá ve třech dějových rovinách – v reálné (epické) rovině příběhu, do které se vplétá děj legendy se svými lyrickými zastaveními. Třetí je nenápadným pozadím vinoucím se celou trilogií, příběh Labe, Kunětické hory a okolní krajiny.

Nástrojová složka je obsazena trochu netradičním kvartetem: hoboj, klarinet, viola a fagot. Přesto je výsledný zvuk plný a odpovídá celkové poetice i dramatismu díla. Miniopera zachovává tradiční číslovou formu, kdy árie střídají prokomponované dialogy s krátkými recitativními pasážemi. Každá z dvanácti částí je tak miniaturou sama o sobě. Zpěvní party jsou komponovány s důrazem na přirozenou rytmiku mluveného slova, barvitou melodiku s názvuky lidových popěveků (hospodské písně) a se smyslem pro jemný citový odstín, humor i prudký afekt.

Hudební nahrávka a scénář jsou již prakticky hotovy a probíhá příprava výtvarných návrhů postav, jež ožijí pod rukama animátorů.

Dlužno podotknout, že mezi operami patří tento dvacetiminutový kousek mezi trpaslíky, ale očima animovaného filmu, kde každá sekunda čítá pětadvacet záběrů, se svou minutáží blíží obrům. Aby se toto dílo povedlo, je zapotřebí spolupráce mnoha lidí, kteří mu věnují svůj čas a nadšení. Proto bychom nakonec rádi vypsali jména těch, kteří se podíleli doposud na opeře, především na její nahrávce.

Dirigent: Tomáš Hanák

Zpívají: Radka Sehnoutková (soprán) – Božena Němcová / Selka, Jana Janků (alt) – Hospodská, Jakub Tuček (baryton) – Kantor / Sedlák, Martin Šujan (bas) – Pohodný, Zdeněk Nečas (tenor), Ondřej Kyas (baryton), Jan Štáva (bas) – Štamgasti
Hrají: Hana Drábková – hoboj, Lubor Pokluda – klarinet, Martin Petřík – viola, Zdeněk Škrabal – fagot

Hudební režie: Emil Skoták

Zvuková režie: Jiří Pejcha

Dramaturg: Pavel Drábek

Produkce: Zdeňka Vlachovská

Asistent produkce: Jitka Honajzrová

Stručný děj (napsal Tomáš Studený):

Do knajpy v Kuněticích okolo roku 1839 přichází mladá, přibližně dvacetiletá Božena Němcová sbírat lidovou slovesnost. Sama představuje sebe i osazenstvo hospody. Hospodskou, Pohodného, kantora a český lid. „Tak jak to tehdy bylo?“ Povzbuzuje Pohodného k vyprávění, Hospodská a Němcová si zapisuje. Pohodný velmi volným tempem vypravuje, jak to tehdy bylo s tím mluvicím dobytkem a nenechá se ani v nejmenším vytrhnout ze svého klidu: „Na všechno dojde.“ Do jeho hovoru vpadají: tu Učitelkej, jenž vidí v těchto povídkách jen „pusté tmářství a neumělé žvásty“, tu Štamgasti, kteří by si „radějc něco zazpívali“, a tu Hospodská, dychtivě hltaající každé slovo, aby vypravěče popohnala.

Pohodného příběh je o sedlákovi, který našel na poli při orbě pravěkou popelnici „a přinesl ji domů ženě, ať do ní dojí. Věřilo se totiž, že kráva dá mnohem více mléka... Selka nádobu vzala a šla dojit... Kráva na ni spustí lidským hlasem: Popel z mrtvého, tři dny živého, pomatená třináct let, pak se kletba vrátí zpět.“ Do hovoru porůznu vpadají Štamgasti a děj legendy se tak prolíná se situací v hospodě, přičemž Němcová zpívá zároveň jako Selka a Učitel jako Šedlák. Ten odvedl zakletou krávu prodat, a když se vracel, stavil se v hospodě a cestou domů přes Labe „...na brodu opilý uklouznul, uhodil se hlavou o kámen a utonul... Selka se pomátla na rozum a dožila třináct let života v pardubickém blázinci.“

„A co ta kráva?“ Zeptá se Hospodská. Štamgasti odpoví sborem: „Kráva, ta přeci dál po Čechách zpívá“, a pomalu se ubírají domů. Němcová osíří a rozjímá nad pravěkou nádobou, již našla v maštali selského statku. Nakonec jí vrátí zpět, kam patří, hodí ji do Labe. Zpovzdálí se ozývá zpěv Štamgastů vracejících se nad ránem z hospody domů.

—JH— a T. Studený

— Realizátoři hudební nahrávky před svou alma mater —

Ediční středisko JAMU v roce 2005

Vydávání studijních materiálů, především skript, pro posluchače JAMU i dalších škol s obdobnou studijní náplní, vydávání prací pedagogů JAMU, péče o jazykovou úroveň, grafickou podobu a odbyt produktů vlastní vydavatelské činnosti a propagace poslání a výsledků školy prostřednictvím tištěných materiálů, to byla i v roce 2005 hlavní pracovní náplň Edičního střediska JAMU. Činnost Edičního střediska byla však v průběhu roku 2005 soustavně negativně ovlivňována vysokou poruchovostí tiskařského stroje, který už přesáhl optimální dobu své životnosti. Tato situace se odráží v počtu titulů, které Ediční středisko v průběhu roku 2005 vydalo, a který je poněkud nižší než v předchozích letech. Vydány byly tyto tituly :

I. Medek – A. Piňos: Řád hudební kompozice a prostředky jeho výstavby

J. Pejcha – J. Škubal: Zvuk v divadle

I. Vyskočil a kol.: Dialogické jednání s vnitřním partnerem

A. Barová: Proč zpíváme?

Brožura k promoci Ivana Vyskočila čestným doktorem JAMU

M. Schnierer: Hudba 20. století

J. Jiraský: Klavírní dílo Leoše Janáčka

D. Svozilová: Analýza strukturované dramatické hry v kontextu dramatické výchovy

B. Srba: Více než hry – Dramatická tvorba Ludvíka Kundery

Kromě těchto publikací a dotisků skript pro výuku vydalo Ediční středisko v průběhu roku několik drobnějších tisků jako Občasník JAMU, Výroční zpráva o hospodaření JAMU, dotisk Kolejního řádu, katalog svých publikací pro knižní veletrh Svět knihy apod. Své publikace vydává Ediční středisko v nákladech od 100 do 300 výtisků, počet kusů publikací vytištěných v roce 2005 je cca 2 000. Veškeré tiskové předlohy jsou v Edičním středisku archivovány a tak lze kdykoliv pořídit dotisk publikací, které byly rozebrány, nebo vydat po dohodě nové, autorem zpravidla revidované vydání.

Důležitou součástí práce Edičního střediska je prodej skript a knih. Ten je realizován jednak přímo ve středisku Astorka, jednak prostřednictvím nabídek a zásilek podle adresáře, který je průběžně doplňován. V nabídce jsou jednak publikace z vlastní produkce, jednak knihy a skripta z produkce Nakladatelství AMU a v menší míře i Divadelního ústavu Praha. Vybraná část produkce Edičního střediska JAMU je nabízena v knihkupectvích ACADEMIA (v Praze, v Brně a v Ostravě) a v pražských knihkupectvích PROSPERO a Hudebniny Talacka. Značná část publikací se prodává právě prostřednictvím zásilkového prodeje. Příjem z takto rozesílaných publikací na fakturu činil v roce 2005 140 511 Kč, příjem z přímého prodeje v Astorce činil za rok 2005 celkem 55 477,60 Kč. Pokud jde o tržby za prodané publikace, byl rok 2005 mimořádně úspěšný, Ediční středisko utrážilo celkem 195 988,60 Kč. (Pro srovnání: za rok 2004, ve kterém bylo prodáno do té doby nejvíce publikací, činila tržba 152 745 Kč.)

Jedním z důvodů zvýšené tržby v posledních dvou letech je i účast Edičního střediska na jarním pražském a podzimním brněnském knižním veletrhu Svět knihy. Také v roce 2005 byla produkce Edičního střediska vystavována ve společném stánku s pěti dalšími brněnskými vysokými školami pod patronací Brněnského centra evropských studií. Účast v expozici vysokoškolských vydavatelů na veletrhu byla i v roce 2005 doprovázena autogramiádami a besedami a celkově ji lze hodnotit jako příspěvek k rozšíření povědomí o širší pedagogické i odborné působení JAMU. O komerčním úspěchu svědčí mimo jiné pokaždé i zvýšený příliv objednávek publikací vydaných Edičním střediskem ve druhém a čtvrtém čtvrtletí. (1. čtvrtletí: 11 205,60, 2. čtvrtletí: 13 431,50, 3. čtvrtletí: 8 633.–, 4. čtvrtletí: 22 207,50 Kč.)

Práce Edičního střediska se řídí edičním plánem, zpracovaným na základě požadavků edičních komisí na fakultách, který je schvalován Ediční radou JAMU a který obsahuje vedle charakteristiky titulů navržených k vydání také časové termíny odevzdání rukopisů. Ani v šestém roce existence Edičního střediska (založeno v roce 2000) se bohužel nepodařilo, aby tyto termíny byly dodržovány, což brzdí optimální fungování tohoto pracoviště. Jinak je však možno konstatovat, že Ediční středisko se už stalo nedílnou součástí struktury JAMU a že pro specifiku své práce nachází ve většině ostatních pracovišť pochopení. K těmto specifickým patří např. i fakt, že ediční příprava některých náročných titulů, které vycházejí v edici Acta musicologica et theatrologica (např. autoři B. Srba, M. Hynšt) probíhá přes hranici kalendářních roků. V průběhu roku 2005 byla také dopracována koncepce nové edice nazvané Výběrová řada doktorských prací a byly vydány její první dva svazky.

Jaroslava Suchomelová

— Kresba a grafická úprava obálky Jan Zich

Veletržní maratón 2005

Veletrh vzdělávání BeSt³ – Vídeň

Veletrh práce a vzdělávání „BeSt“ se konal ve Wiener Stadthalle ve Vídni, ve dnech 3. 3. – 6. 3. 2005. Organizátorem je rakouské ministerstvo pro vzdělávání, vědu a kulturu společně s úřadem práce. Pod záštitou Brněnského centra evropských studií (BCES) se ho zúčastnilo ve společném stánku o rozloze 15 m² (3 x 5) šest brněnských vysokých škol.

- Masarykova univerzita
- Veterinární a farmaceutická univerzita
- Vysoké učení technické
- Mendelova zemědělská a lesnická univerzita
- Janáčkova akademie múzických umění
- Univerzita obrany

Prezentace jednotlivých škol byla zajištěna rovněž v katalogu vystavovatelů. Stánek byl upraven barevnými plakáty (na 1 plakátu vždy 2 školy, vlastní plakát pro BCES a pro město Brno). Dále byla zajištěna výroba animované počítačové prezentace pro každou školu, která byla promítána dataprojektorem na plátno. Audioprezentace města Brna a Masarykovy univerzity byla promítána formou smyčky na televizi. Město Brno dodalo propagační tiskoviny (průvodce městem, ubytování, vinařství).

Rakouští studenti měli zájem o všechny prezentované školy, největší poptávka byla po kurzech češtiny a tzv. letních školách a o kompletní studium v anglič-

tině. Veletrh přinesl tři nabídky ke spolupráci v oblasti výměny studentů. Zájem byl o výměnu studentů mezi ekonomickými obory, z rakouské hudební školy o výměnu studentů hudebních oborů (kontakt u pí. Káňové). Na veletrhu vystavovaly za Českou republiku také Univerzita Palackého v Olomouci a Ostravská univerzita (společný stánek), za Slovenskou republiku ministerstvo školství. Celkem veletrh BeSt navštívilo v letošním roce 80 000 návštěvníků.

AKADÉMIA

9. ročník veletrhu pomaturitního vzdělávání se uskutečnil ve dnech 25. 10. – 27. 10. 2005 ve výstavních prostorách Bratislavského kulturního a informačního střediska v Bratislavě pod záštitou Ministerstva školství SR a Ústředí práce, sociálních věcí a rodiny SR.

Stánek JAMU byl vyzdoben aktuálními plakáty z divadelních a koncertních akcí fakult, naše škola byla uvedena v katalogu vystavovatelů. Informace uchazečům podávala formou osobní konzultace a poskytnutím informačně-propagačních materiálů referentka studijního oddělení rektorátu JAMU. Účastníci veletrhu se zajímali nejvíce o muzikálové a činoherní herectví (Divadelní fakulta), hru na hudební nástroje – zejména na kytaru – (Hudební fakulta) a na manažerství obou fakult. Vystavovatele i návštěvníky potěšila účast vysoké umělecké školy z Brna na bratislavském veletrhu a bylo nám vysloveno uznání za prezentaci.

Pro srovnání s brněnským veletrhem pomaturitního vzdělávání Gaudeamus údaje veletrhu Akadémia z roku 2004:

- počet vystavovatelů 62
- počet návštěvníků 10 670

GAUDEAMUS

12. ročník veletrhu pomaturitního a celoživotního vzdělávání Gaudeamus se konal v týdnu od 31. 10. – 3. 11. 2005 v areálu brněnského výstaviště. Letošní ročník zaznamenal hned pět historických rekordů:

- historicky nejvyšší návštěvnost první den (7 586)
- historicky nejvyšší návštěvnost druhý den (11 749)
- celková historicky nejvyšší návštěvnost veletrhu (29 460)
- veletrhu se účastnilo historicky nejvíce vystavovatelů (102)
- internet. str. [www. gaudeamus.cz](http://www.gaudeamus.cz) zhlédlo v rámci jednoho měsíce nejvíce zájemců (179 216)

Grafická úprava expozice JAMU byla zaměřena na divadelní a koncertní akce předchozího akademického roku, byla připravena studenty DIFA pod vedením doc. Kolegara. Informace o naší škole podávaly první den studijní referenti obou fakult, v následujících dnech pak studenti Hudební a Divadelní fakulty. Po celou dobu veletrhu byla přítomna referentka ze studijního oddělení rektorátu JAMU, která se podílela také na přípravě veletrhu.

Návštěvníci měli možnost zhlédnout dokument o JAMU, upoutávaly zejména ukázky výuky obou fakult (na DIFA z herecké a pohybové tvorby, na HF hra na hudební nástroje). Nejvíce dotazů se týkalo činoherního a muzikálového herectví na Divadelní fakultě, zájem o studium na Hudební fakultě byl orientován nejvíce na hudební manažerství a zpěv. Informovanost o JAMU je všeobecně dostatečná, vážní zájemci s přehledem kladli otázky již opravdu podrobné, týkající se buď přijímacích zkoušek nebo přímo studia. Studijní obory vysoké umělecké školy jsou ale pro některé středoškolačky trochu vzdálené a poněkud atraktivní, takže přistupovali s dotazy spíše ze zvědavosti.

Vybráno z veletržních perliček :

- „Je nutno umět zpívat, když se hlásím na muzikál?“
- „Mám zájem o Divadelní fakultu.“ „A o jaký obor?“ „A vy to máte ještě na obory?“
- „Máte taky na té vaší akademii muzejních umění tanec?“
- „Ten počet přijatých v informacích HF je na osoby nebo na třídy?“
- „U herectví se vyučuje taky předmět akrobacie? No tak to ne, já pořád padám, i když jsem střízlivý.“

— Gaudeamus 2005 —

—jh—

Podávání žádostí o ubytování v koleji JAMU v Brně pro akademický rok 2006/2007

1. Studenti, kteří žádají o ubytování v koleji, si vyzvednou žádost o ubytování u provozní koleje nebo na děkanátech fakult. Studenti 0.ročníku obdrží žádost o ubytování současně s oznámením o přijetí ke studiu.

2. Termíny pro podávání žádostí:

a) 0.ročník + studenti bakalářského a magisterského studia v ostatních ročnících

T: 31.5.2006

b) uchazeči o přijetí k navazujícímu magisterskému studiu současně s podáním přihlášky k přijímacím zkouškám si mohou podat žádost o ubytování. Na základě této žádosti budou uchazeči předběžně zařazeni do pořadníku bez ohledu na výsledek přijímací zkoušky. T: 17.4.2006

Řádně vyplněné žádosti předají všichni žadatelé osobně nebo doporučenou poštou na adresu: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, koleje Astorka, Tamara Konečná, provozní koleje Novobranská 3, 602 00 Brno

Přihlášku je též možno podat elektronicky na www.koleje.jamu.cz

3. Provozní koleje zkontroluje úplnost a správnost údajů a doplní do žádosti datum přijetí.

Současně zpracuje abecední seznam přijatých žádostí. Studenti, kteří podali žádost o ubytování a nebudou v seznamu uvedeni nebo budou uvedeni s nesprávnými údaji, mohou u provozní koleje provést opravy žádostí (půjde především o žádosti nečitelné, nesprávně vyplněné a nepodepsané). T: 31.5.2006

4. Jako podklad pro rozhodnutí o přidělení kolejí bude sloužit POŘADNÍK ŽADATELŮ zpracovaný na centrálním počítači koleje Astorka na základě kritérií, která schválil rektor JAMU v Brně dne 20.3.2006.

5. POŘADNÍK ŽADATELŮ bude rozdělen do určitého pořadí stanoveného Kolejní komisí JAMU v Brně na:

a) žádosti studentů kladně vyřízené, se kterými se kolej zavazuje uzavřít smlouvu o ubytování

b) žádosti studentů o ubytování, se kterými se prozatím kolej nezavazuje uzavřít smlouvu o ubytování

Tento pořadník bude zveřejněn na úředních deskách rektorátu, koleje a děkanátů fakult. T: 9.6.2006

6. Žadatelé, kterým byla žádost kladně vyřízena, budou postupovat následovně:

a) Studentům 0. ročníku přijatým k ubytování zašle vedení koleje s ubytovací smlouvou peněžní poukázku na nevratnou jistinu 1.500,- Kč

b) Studenti bakalářského a magisterského studia v ostatních ročnících a uchazeči o studium v navazujícím magisterském programu uhradí potvrzení zájmu o ubytování nevratnou jistinou 1.500,- Kč po zveřejnění pořadníku, nejpozději však do 30. 6. 2006, a to buď přímou platbou u provozní koleje nebo poštovní poukázku.

c) Žadatelé o ubytování v koleji, kteří se umístili v pořadníku mezi přijatými, a přesto nesložili do 30.6.2006 povinnou jistinu, budou z pořadníku automaticky vyřazeni a jejich místo postoupeno dalším žadatelům. Jistina 1.500,- Kč bude vrácena pouze uchazečům, kteří nebyli přijati k navazujícímu magisterskému studiu. Studentům, kteří uzavřou ubytovací smlouvu, a přesto k ubytování na koleji nenastoupí, nebude jistina vrácena. U všech studentů ubytovaných v koleji, kteří uhradili povinnou jistinu 1.500,- Kč, bude sníženo kolejně za první měsíc ubytování v koleji o 1.500,- Kč.

7. Žadatelé, kterým nebyla žádost kladně vyřízena, obdrží o této skutečnosti rozhodnutí ředitele koleje ve formě doporučeného dopisu na adresu svého trvalého bydliště. T: 16.6.2006

8. Proti rozhodnutí ředitele koleje se může student odvolat do 7 dnů od jeho doručení k rektorovi JAMU v Brně prostřednictvím koleje Astorka na adresu:

Janáčkova akademie múzických umění v Brně, koleje Astorka, Novobranská 3, 602 00 Brno, T: 10.7.2006

9. V případě, že nebude naplněna ubytovací kapacita koleje, budou volná místa k dispozici:

a) zahraničním studentům v rámci programu Socrates

b) ostatním studentům JAMU

c) studentům jiných veřejných vysokých škol

Ing. Jaroslav Geršl, ředitel koleje

Autoři Občasníku I/2006:

MgA. Eva Brhelová,

Divadelní fakulta

PhDr. Veronika Broulíková,

Divadelní fakulta

Prof. PhDr. Václav Cejpek,

rektor JAMU

MgA. David Drozd,

vnější vztahy, DIFA

Ing. Jaroslav Geršl,

ředitel koleje JAMU

Martina Hantychová,

studentka HF

MgA. Hana Krejčí,

projektový manažer JAMU

Prof. PhDr. Josef Kovalčuk,

děkan Divadelní fakulty JAMU

Doc. Mgr. Miloš Kročil,

Divadelní fakulta

MgA. Radka Macková,

studentka DIFA

Prof. Arnošt Parsch,

Hudební fakulta

Jana Saavedra,

studentka DIFA

PhDr. Jaroslava Suchomelová,

vedoucí Edičního střediska JAMU

Doc. Jiří Skovajsa,

Hudební fakulta, ředitel MIK

MgA. Hana Slavíková,

Divadelní fakulta

Prof. Bohumil Smejkal,

Hudební fakulta

Tomáš Studený,

student HF

JUDr. Lenka Valová,

kvestorka JAMU, členka předsednictva RVŠ

Prof. PhDr. Ivan Vyskočil, Dr.h.c.,

Divadelní fakulta AMU Praha

Autoři kreseb a fotografií:

Viktor Chlad (Lidové noviny),

Pavel Nesvadba, Jan Zich

Systém automatických oprav PC

způsobil chybu ve jménu

člena AS JAMU Radima Pančochy.

Omlouváme se.

OBČASNÍK JAMU I/2006

Redakčně připravili

Miroslav Plešák a Jindra Bártová

Tajemnice redakce: Jana Hálková

E-mail: halova@jamu.cz

Sazba: Donato, Šaracova 2, Brno

Tisk: Ediční středisko JAMU

Životní jubilea pedagogů a zaměstnanců JAMU (do června 2006)

Duben

Alena Francová

Květen

Ing. Jan Bůřil, Ida Rygllová

Prof. Jaroslav Kummer

Prof. Adolf Sýkora

PhDr. Erika Kociánová

Červen

Doc. Mgr. Ladislav Kyselák

František Holub

Zdeněk Šlechtický

Doc. Pavel Šumpík

Oldřich Moser

Prof. Pavel Švanda

Noví docenti JAMU

Divadelní fakulta:

Doc. Mgr. František Derfler

Doc. MgA. Alexej Pernica

Hudební fakulta:

Doc. Mgr. Roman Novozámský

Potřeba a hledání nového, namnoze jiného pojetí člověka a jeho světa, pojetí lidskosti a lidství, jiného, než je to minulé a v podstatě stále dosavadní, má nemalý význam pro pojetí herce co člověka a partnera a zejména pro pojetí herectví jako takového. Herectví ne jako specifické profese, nýbrž jako obecně lidské, existenciální záležitosti.

To není žádná novinka. Je to dost stará, ba velmi stará záležitost. Ovšem ne pod názvem výchova a vzdělání v herectví, ale jako výchova a vzdělání k sebepoznání a vědomí, k tvořivému, čestnému jednání, k odvaze a práci na sobě, ke smyslu pro hru, pro humor a radost, k hlasu a řeči, k umění disputace pěstována rozhodně byla. Příkladně a návodně třeba Komenským anebo Ignácem z Loyoly a vůbec jezuiti – Janem Boskem, také svatým, a saleziány – a na zcela opačném pólu třeba A. S. Makarenkem. Ve všech případech ve spojení s divadlem co dílnou lidskosti.

V sekularizovaném, utilitarizovaném, zracionalizovaném a stále víc technicizovaném a konzumně hltajícím světě tohle vzdělání mizelo, dramatická kultura a tvorba, což je také kultura a tvorba toho docela obyčejného slušného chování, mezilidských vztahů, rychle upadala. V padesátých a šedesátých letech minulého století tohle začíná doléhat co velká a stále větší bída a objevuje se potřeba s tím přece jen něco dělat. Potřeba přímo sebezáchovná, ekologická.

Důvodů pro to „něco s tím dělat“ je hodně. A stále víc. Má to co dělat se stále větším a tíživějším odcizením, s odumíráním lidskosti, se stále častějšími a silnějšími náhražkami, kompenzacemi, iluzemi, sebeklamy, sugescemi, zhoubnými návyky, se stále obtížnější a víc matoucí i zmatenou komunikací, zejména verbální, s převažující medializací života a s ní vyprázdnující, vyčerpávající a umrtvující zábavou, „humordem“ dá se říci. Stále víc lidí už o sobě vlastně neví a vědět nechce, už nežije svůj život, svůj příběh, ale tak nebo onak konzumuje své pravidelné dávky emocí.

Stále častější je takzvaný syndrom vyhoření. Ztráta zájmu, smyslu, energie, tvořivosti, empatie, radosti. Místo toho pocit prázdnoty, nezájmu, otrávenosti, zlosti, povrchní rutina, manýra, pózy. K neohroženějším patří učitelé, vychovatelé. Také psychoterapeuti a terapeuti. Také kněží, duchovní, veřejní činitelé. A také herci. Ti, jejichž profese spočívá, měla by spočívat v tvořivé komunikaci.

Asi jedinou účinnou prevencí i pomocí v tomto ohledu je řádné vzdělání. Vzdělání v herectví jakožto vědomém, tvořivém, komunikativním jednání, chování a prožívání v dané situaci.

Koncem šedesátých let špičkoví psychoterapeuti, reprezentativní účastníci Třetího světového kongresu pro psychodrama a skupinovou psychoterapii, shodně a přesvědčivě nahlíželi, že by v jejich profesi bylo třeba pokročit od více méně „přirozeného“, „přirozeně nadaného“ laického herectví a hrání ke skutečnému studiu a vzdělání stran herectví a dramatické hry vůbec. Otázka ovšem byla a dle všeho zůstává: Co to znamená a obnáší? V čem to spočívá? A kde, u koho a s kým?

Potřeba a poptávka vyvolává nabídku. Pochopitelně nejprve a nejvíc ze strany podnikavých, čilých, šikovných obchodníků a živnostníků a nezřídka přživujících se podvodníků. Množství technik „snadno a rychle“ i metod „pro každého“, kurzů, dílen, výcviků. Stačí se jen trochu pozorněji rozhlédnout a vidět, jak se věci mají. Jak často je to bohužel jen předstírání, šálení, prodej iluzí a atrap, namnoze i zastírající a matoucí skutečnou problematiku a kvalitní řešení.

Zájem a otázka, zdá se, trvají. Asi víc ve světě než u nás. Ale přece jen se za tu dobu podařilo i u nás trochu pokročit. Snad se to maličko daří a mohlo by se snad dařit víc. Programově zkoumat a studovat se to zřejmě dá jen na vysoké škole. Jde totiž ještě stále převážně o studium, o poznání z gruntu, o základní empirický výzkum. Za komunistického režimu se to vůbec nedalo. Stačilo jen říct a začít, a bdělí a ostražití hlídači už likvidovali diverzanty, existencialisty a kněžoury. Prakticismus oproti tomu nějaké takové intelektuálské zkoumání a studium nechce a nepěstuje.

Zkoumání a studium herectví, o které jde a které se sotva obejde bez zpětné vazby a bez souhry s filosofií a psychologií a nejspíš ještě dalšími, to není a asi nemůže být tradiční, osvědčené studium na herce pro jednoznačně k tomu nadané, k tomu tíhnoucí a pro to vybrané. To asi sotva může být stávající převážně prakticky zaměřené jednooborové studium a vzdělání. Ale všechno mluví pro to, že nejspíš by to mělo být studium a vzdělání koncipované jako kombinované a komplementární. Kombinované s jinými vhodnými obory anebo také pojetími. Prostě humanitní vysokoškolské studium a vzdělání. Aby se otevřela perspektiva, aby mohly vznikat nové pokusy, možnosti a případy tvořivé praxe. Aby byl důvodně překonáván prakticismus. Proto se na tom pracuje. Dost dlouho a vytrvale. Chtělo by to však permanentní diskusi, akademickou diskusi, skutečnou vysokou školu.

Z projevu prof. Ivana Vyskočila při převzetí titulu Dr.h.c. na slavnostním zasedání Umělecké rady JAMU.

— Dr.h.c. prof. Ivan Vyskočil s rektorem JAMU prof. Václavem Cejpkem při slavnostním ceremoniálu v Divadle Husa na provázku dne 6. května 2005